ಮದಪ್ಪೆರಾವಂದಿ ತುಳುವೆರ್ ಮಾಲಿಕೆ - ೨೮

ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮಾಮಲ್ಲ ಕವಿ

ನಂದೊಳಿಗೆ ಮುದ್ದಣ್

ನಂದಳಿಕೆ ಬಾಲಚಂದ್ರ ರಾವ್

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಮದಪ್ಪೆರಾವಂದಿ ತುಳುವೆರ್ ಮಾಲಿಕೆ - ೨೮

ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮಾಮಲ್ಲ ಕವಿ

ನಂದೊಳಿಗೆ ಮುದ್ದಣೆ

ನಂದಳಿಕೆ ಬಾಲಚಂದ್ರ ರಾವ್

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
ಮಹಾನಗರಪಾಲಿಕೆ ಕಟ್ಟಡ, ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್, ಮಂಗಳೂರು - 575 003

TULUNADDA MAAMALLA KAVI NANDALIKE MUDDANE
A book on Poet Muddana of Nandalike by
Nandalike Balachandra Rao, Muddana Chavadi, Ashirvad Compound,
Church Road, Bejai, Mangalore - 575 004. Telephone : 9448144495

Author
Nandalike Balachandra Rao

Chief Editor
Dr. Palthady Ramakrishna Achar
President
Karnataka Tulu Sahitya Academy

Publisher
Chandrahasa Rai B.
Registrar
Karnataka Tulu Sahitya Academy

First Edition : 2011

© : Karnataka Tulu Sahitya Academy

Pages : 40

Price : ₹ 30

Cover Design : **Kalloor Nagesh**

Designed & Printed at :

Aakrithi Prints
K.S. Rao Road, Mangalore – 575 001
Tel. : 0824 2443002

ಗುರ್ಕಾರ್ರೆನ ಮದಿಪು

ತುಳುವೆರ್ ಪಿರಾಕ್‌ಡ್ದಿಂಚಿ ನಡತೊಂದು ಬತ್ತಿನ ಆರಾಧನೆ, ಆಚರಣೆ, ನಂಬೊಳಿಗೆಲೆನ್ ಮಾತ ಒರಿತೊಂದು ಬತ್ತಿನಕುಲು. ಅಂಚಾದೇ ತುಳುನಾಡ್ ಪುಣ್ಯೊದ ನಾಡ್‌ಂದ್ ಪುದರ್ ಪಡೆತ್‌ಂಡ್. ಕರಿದ್ ಪೋಯಿನ ಎಡ್ಡೆ ವಿಸಯೊಲೆನ್ ಒರಿತೊಂದು ಪೋಪಿನವು ಎಡ್ಡೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕತೆದ ಸುತ್ತುಗಟ್ಟ್‌ಡ್ ಉಪ್ಪೊಡು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಬೊಕ್ಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ನಿಲೆಗಟ್ಟ್ ಅಯಿಕ್ ಬೋಡು. ಅಂಚಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೇ ದುಂಬೊತೊಂದು ಪೋಪುಂಡು. ಬಾಸೆ, ಸಾಹಿತ್ಯೊ, ಕಲೆ, ಪರಪೋಕು, ಸೇವೆ – ಉಂದು ಮಾತ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಬಾಗೊಲು. ನೆನ್ನ್ ಒರಿತ್‌ದ್ ಬುಳೆಪಯರೆಗಾದ್ ಬೆಂದಿನ ತುಳುವೆರ್ ಏತೋ ಜನ. ತುಳುವೆರ್ ಪಂಡ ಬಜೀ ತುಳು ಅಪ್ಪೆಬಾಸೆದಕುಲು ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್, ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಜಲ್ಮೊಗು ಬತ್ತಿನಕುಲು, ತುಳು ಬಾಸೆ ತೆರಿನಕುಲು, ತುಳುತ ಬಗೆಟ್ ಉಡಲ್ ದಿಂಜಿ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ ದೀವೊನ್ನಕುಲು ಮಾತ ತುಳುವೆರ್.

ಒವ್ವಾಂಡಲಾ ಒಂಜಿ ಮರ್ಗಿಲ್ಡ್ ತುಳುಬಾಸೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ತುಳು ಸಂಪೊತ್ತುದ ಬುಳೆಚಿಲ್‌ಗಾದ್ ಅಕುಲೆ ಸೇವೆ ಸಂದ್‌ದಿತ್ತ್‌ಂಡ ಅಂಚಿನ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮೆರೆನ ಬದ್ಕ್, ಸಾಧನೆಲೆನ್ ನೆಂಪುಡು ಒರಿತೊನುನವು ನಮ್ಮ ಧರ್ಮೊ, ಈ ನಿಲೆಟ್ ಕರಿದ್ ಪೋಯಿನಕುಲೆನ ಪುದರ್‌ಡ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬೂಕುಲೆನ್ ಬರೆಪಾದ್ 'ಮದಪ್ಪೆರಾವಂದಿ ತುಳುವೆರ್' ಪನ್ಪಿ ಗ್ರಂತಮಾಲೆಡ್ ಬೊಳ್ಪುಗು ಕನವೊಂದುಂಡು.

ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಪುಟ್ಟು ಬಲತ್ತ್‌ದ್ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕಲೆ, ಸೇವೆಗಾದ್ ತನ್ಕುಲೆನ ಜುವೊನೆ ಮುಡಿಪಾದ್ ದೀನಕಲು ದಿಂಜ ಜನ. ಕನ್ನಡದ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿಂದ್ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ಮಾಮಲ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸೆ ತುಳುನಾಡ್ದ ಮಂಜೇಶ್ವರದ ಗೋವಿಂದ ಪೈಕುಲು, ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆಯಿನ ಡಾ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತೆರ್ ತುಳುನಾಡ್ದಾರ್. ಮಾಮಲ್ಲ ಗ್ರಂಥ ಭರತೇಶ ವೈಭವನ್ ಬರೆತಿನಾರ್ ಮೂಡಬೆದ್ರದ ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿ, ಜಗತ್ತ್‌ಡೆ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ಕಲಾವಿದೆ ಕೆ.ಕೆ ಹೆಬ್ಬಾರ್ ತುಳುನಾಡ್ದರ್. ಯಕ್ಷಗಾನ ತುಳುನಾಡ್ದ ಒಂಜಿ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ರಂಗಕಲೆ ಈ ಕಲೆ ಬೆಳಗಾಯರೆ ಪ್ರಸಂಗ ಬರೆದ್ ಕೊರ್ತಿನಾರ್ ಕುಂಬಳೆದ ಪಾರ್ತಿಸುಬ್ಬೆ ತುಳುವೆರ್. ಸುರುತ ಕನ್ನಡದ ಕಾದಂಬರಿ ಕುಡಲಡ್ ಅಚ್ಚಾಂಡ್. ಸುರುತ ವಾರ್ತಪತ್ರಿಕೆ ಮಂಗಳೂರು ಸಮಾಚಾರ ಕುಡಲಡ್ದ್ ಪಿದಾಡ್‌ಂಡ್. ಇಂಚ ಕನ್ನಡದ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್‌ಗಾದ್ ತುಳುವೆರೆನ ಕೊಡುಗೆ ಲೆಕ್ಕದಾಂತಿನವು.

ಪೊಸಗನ್ನಡದ ಪುಲ್ಯಕಾಂಡೆದ ಕಿಲೆಪ್ಪುದ ಕೋರಿ ಪಂಡ್ದ್ ಸಾಹಿತಿಲು, ವಿಮರ್ಶಕೆರ್ ತುಳುವ ಮುದ್ದಣನ್ ಪುಗರ್‌ದೆರ್. ಮುದ್ದಣೆ ಪನ್ಪಿ ಕಾವ್ಯನಾಮದ ನಂದಳಿಕೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿನಾರಾಯಣೆ ಅಚ್ಚ ತುಳುವೆ. 1870ಡ್ ಪುಟ್ಟುದ್ 1901ಡ್ ತನ್ನ 31ನೇ ವರ್ಸೊಡೆ ತೀರ್ದ್ ಪೋಯಿನ ಈ ಮಹಾಕವಿ ತನ್ನ ಜೀವಿತಾವಧಿಡ್ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್‌ಗಾದ್ ಬೆಂದಿನ ಬೇಲೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕೊಡೆ ದಾಖಲೆ. 'ರಾಮಾಶ್ವಮೇಧಂ', 'ಕುಮಾರವಿಜಯ', 'ಶ್ರೀರಾಮಾಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ', 'ಅದ್ಭುತ ರಾಮಾಯಣ', 'ರತ್ನಾವತಿ ಕಲ್ಯಾಣ' ಇಂಚ ಕೆಲವು ಬೂಕುಲೆನ್ ಬರೆದ್ ಸಾರಸ್ವತ ಲೋಕೊಗ್ ಕೊರ್ತಿನ ಮುದ್ದಣೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಲಟ್ ಒಂಜಿ ಪೊಸ ಬುಲೆ ಬುಲೆಯಿನಾಯೆ. ಈ ಕವಿ ತುಳುತ ಬಗ್ಗೆಲ ದಿಂಜ ಅಭಿಮಾನ ಇತ್ತಿನಾಯೆ. ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರ, ಉತ್‌ಪ್ರೇಕ್ಷಲಾಂಕಾರೊಲೆಗ್ ಎಚ್ಚ ಮಾನ್ಯತೆ ಕೊರ್ನ ಈ ಕವಿ ಈತ್ ಗ್ರಂಥೊಲೆನ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ದಿಂಜ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಗೀತೆಲೆನ್ಲಾ ಬರೆತೆಗೆ. ಆಯೆ ಬರೆಯಿನ ಜೋ ಜೋ ಪನ್ಪಿನ ಬರವು ನನಲಾ ಸೋಧನೆ ಆತಿಜಿ. ಜೋಗುಳ ಪನ್ಪಿನ ಪದ ಜೋಕುಲು ಪನ್ಪಿನ ತುಳು ಪದೊಡ್‌ದೆ ಉಂಡಾಂಡ್‌ಂದ್ ಅಯೆನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ತನ್ನ ಪ್ರತಿ ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥೊಡ್ಲ ದಿಂಜ ತುಳು ಪದಕುಲೆನ್ ಗಳಸಾವೊಂದೆ. ನೇಸ್ ಪೆಜಿದ್ ಒಂಜಿ ಕೋಪೆ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ಅವುಲಾ ಒಂಜಿ ಗ್ರಂಥೊನೆ ಆವು. ಅಯೆನ ಪ್ರತಿ ಗ್ರಂಥೊಡ್ಲ ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ನಿರೆಲ್ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡ್.

ಇಂಚಿನ ಮಹಾಕವಿ ತುಳುವೆ ಮುದ್ದಣನ ಬಗೆಟ್ ನಂದಳಿಕೆ ಬಾಲಚಂದ್ರರಾವ್ ಈ ಬೂಕುನ್ ಬರೆತೆರ್. ಮುದ್ದಣ ಸ್ಮಾರಕ ಮಿತ್ರ ಮಂಡಳಿದ ಗುರ್ಕಾರ್ರ್ ಆದ್ ಮುದ್ದಣ ಪ್ರಕಾಶನದ ಗೌರವ ನಿರ್ದೇಶಕೆರಾದ್ ನಂದಳಿಕೆಡ್ ಮುದ್ದಣನ ಬಗೆಟ್ ಮಲ್ಲ ಒಂಜಿ ಲೇಸ್ ನಡಪಾಯಿನ ಕೀರ್ತಿ ಪಡೆಯಿನಾರ್ ಬಾಲಚಂದ್ರ ರಾವ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ದ ಅಧಿಕಾರಿಯಾದ್ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಕಲಟೊಂಜಿ ಬೆನ್ಪುನ ನರಮಾನಿಯಾದ್ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನಾರ್. ಅಮೇರಿಕದ ಬಾಲ್ಟಿಮೋರ್ ಪನ್ಪಿನಲ್ಪ 2006ಡ್ ನಡತ್ತಿನ ಅಕ್ಕ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವ ಸಮ್ಮೇಳನೊಡ್ ಮುದ್ದಣನ್ ಗ್ರಂಥೊಲೆನ್ ಬೊಲ್ಪುಗ್ ಕನತ್‌ದ್ ಮುದ್ದಣನ ಕೀರ್ತಿನ್ ಲೋಕೊಡೊರ್ಮೆ ಪಸರುಲೆಕ ಮಲ್ತಿನಾರ್. ಮುದ್ದಣನ ಬಗೆಟ್ ದಿಂಜ ಪುಸ್ತಕೊಲು ಕನ್ನಡಡ್ ಬತ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್ ಅಂಡ ವುಂದು ಆಯೆನ ಬಗೆಟ್ ಬತ್ತಿನ ತುಳುತ ಸುರುತ ಗ್ರಂಥ. ಗ್ರಂಥಕರ್ತೆಗ್ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸೊಲ್ಮೆಲು. ಅಂಚೆನೆ ಬೂಕುನ್ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಕಾಲೊಡ್ ಪೊರ್ಲು ಪೊಲಿಗೆಡ್ ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ತ್ ಕೊರಿನ ಆಕೃತಿ ಪ್ರಿಂಟ್ಸ್‌ದ ಶ್ರೀ ಕಲ್ಲೂರು ನಾಗೇಶ್ ಬೊಕ್ಕ ಬಳಗದಕ್ಲೆಗ್ ಋಣಿಯಾದುಲ್ಲೆ.

ಪುತ್ತೂರು
28 ಎಪ್ರಿಲ್ 2011

ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್

ಎಡ್ಡೆಪ್ಪುದ ಪಾತೆರ

ನಂದಳಿಕೆ ಬಾಲಚಂದ್ರರಾವ್ ಕವಿ ಮುದ್ದಣೆ ಪುಟ್ಟಿನ ನಂದೊಳಿಗೆ ದಾರ್. ಕುಡ್ಲ ಕರ್ಣಾಟಕ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕಚೇರಿದ ಅಧಿಕಾರಿ ಆದುಲ್ಲೆರ್. 1979ಡ್ ಮುದ್ದಣ ಸ್ಮಾರಕ ಮಿತ್ರ ಮಂಡಳಿ ತಾಪನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಇತ್ತೆಲಾ ಐತ ಗೌರವ ಗುರ್ಕಾರ್ರಾದುಲ್ಲೆರ್. 1987ಡ್ ಪೊರ್ಲುದ 'ಮುದ್ದಣ ಸ್ಮಾರಕ ಸಭಾಭವನೊ'ನು ಕಟ್‌ದ್ ಉಂತಾಯೆರ್. 1995ಡ್ ಮುದ್ದಣ ಪ್ರಕಾಶನ ಸಂಸ್ಥೆನ್ ಉಂಡು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಆ ಮುಕಾಂತ್ರ 'ಮುದ್ದಣ ಪುರಸ್ಕಾರ ವಿದ್ವಾನ್ ಸಮ್ಮಾನೊ'ನು ಪ್ರತಿ ವರ್ಸೊ ಕೊರೊಂದುಲ್ಲೆರ್.

ಕವಿ ಮುದ್ದಣನ ಸಮಗ್ರ ಗ್ರಂಥ ಪುನರ್‌ಮುದ್ರಣ, ಯಕ್ಷಗಾನ – ಕಾವ್ಯವಾಚನ – ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಸಿಡಿ ನಿರ್ಮಾಣ, 2006ಡ್ ಅಮೇರಿಕೊಡು ನಡತಿನ 'ಅಕ್ಕ' ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನೊಡು ಶ್ರೀ ರಾಮಾಶ್ವಮೇಧ ಲೋಕಾರ್ಪಣೆ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಮಾತ ಏತೋ ಸಾಧನೆ ಮಲ್ತಿನಾರ್ ನಂದಳಿಕೆ.

ಬಾಲಚಂದ್ರ ರಾಯೆರ್ನ ಪಾದರಸ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವೊ ಮುದ್ದಣ ಸ್ಮಾರಕ ಸಮಿತಿ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತಂದೆ ದೂರವಾಣಿ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿ, ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಸಭಾ ಮಂಗಳೂರು, ಕಾಂತಾವರ ಕನ್ನಡ ಸಂಘ, ವರ್ಧಮಾನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪೀಠ ಇಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಡ್ ಆರ್ ಬೆನೊಂದುಲ್ಲೆರ್.

ಕವಿ ಮುದ್ದಣ ಸ್ಮಾರಕ ರಚನೆಗಾದ್ ಡಾ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತೆರೆಡ್ದ್ ಪುಟ್ಟೂರ್ದ ಸಂಮಾನ, ಉದಯವಾಣಿ ವಿಂಶತಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಸಂದೇಶ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಮುದ್ದಣ 125 ಸಂಸ್ಮರಣೆ, ಉಡುಪಿಡ್ ಕು.ಶಿ. ಹರಿದಾಸ ಭಟ್ರೆಡ್ದ್ ಸಂಮಾನ – ಇಂಚ ಪಾಕ ತಮ್ಮನ – ಬಲ್ಮನ ಆರೆಗ್ ಒದಗ್‌ದ್ ಬೈದ್‌ಂಡ್.

ಭಾಸ್ಕರ ರೈ ಕುಕ್ಕುವಳ್ಳಿ
ಸದಸ್ಯೆರ್, ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಸುರುತ ಪಾತೆರ

ತುಳುನಾಡ್ ಮಾಮಲ್ಲ ಕಲೆ-ಕಾರ್ನಿಕೊದ ಬೂಡು. ಬುಳೆ-ಸಲೆ, ಕಂಜಿ-ಕೈಕಂಜಿ, ಶಕ್ತಿ- ಸಾಮರ್ಥ್ಯೊಗು ಉಂದು ಅಪ್ಪೆ ಇಲ್ಲ್, ಮುಲ್ಪ ಆವ್ವೇತೋ ವ್ಯಕ್ತಿಲು ಪುಟುದು ತನ್‌ಕ್ಲೆ ಸಾಧನೆಟ್ ತುಳುವಪ್ಪೆನ ಕೀರ್ತಿ ಬಾವುಟೊನು ದೇಶ-ವಿದೇಶೊಡು ಪಸರ್‌ದೆರ್. ಜೀವನೊದ ನಾನಾ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಡ್ ಸೊಂದುದು ಬಿರ್ಸಾದಿಗೆ ಮೆರೆಪಾಯಿ ಅಂಚಿ ನರಮಾನ್ಯೆರೆಡ್ದ್ ತುಳು ಸೀಮೆದ ದುನ್ನೊ-ಬಣ್ಣೊ ಎಚ್ಚಾದ್‌ಂಡ್. ತುಳು ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಪುಟುದು, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕೊಡು ಮೆನ್ಕ್‌ದ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರಿಯೆರ್ನ ಉಡಲ್‌ಡ್ ನಿಚ್ಚ ತುಡರಾದ್ ಬೆಳಗೊಂದುಪ್ಪುನ ನಂದೊಳಿಗೆದ ಮುದ್ದಣ ಕವಿ ಈ ಸಾಲ್‌ಡ್ ನೆಗತ್ ತೋಜುನ ಒರಿ ಪೆರಿಯ ಸಾಧಕೆ.

ಮುದ್ದಣೆ ಬಡಪತ್ತ್‌ಡ್ ಪುಟುದು ನಂದೊಳ್ಗೆದ ಹಳ್ಳಿ ಪ್ರದೇಶೊಡು ಬುಳೆದ್, ಅಪ್ಪೆ ನಾಡ್‌ದ ಪೆರ್ಮೆನ್ ನಾಲೊರ್ಮೆ ಗಮೆಸಾಯಿನ ಕವಿ. ಶ್ರೀರಾಮ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ, ಶ್ರೀರಾಮಾಶ್ವಮೇಧಂ, ಅದ್ಭುತ ರಾಮಾಯಣ, ರತ್ನಾವತಿ ಕಲ್ಯಾಣ, ಕುಮಾರವಿಜಯ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತನ್ನ ಮುಪ್ಪತ್ತೊಂಜನೇ ವರ್ಸ ಪ್ರಾಯೊಡು ಈ ಲೋಕೊನು ಬುಡುದ್ಪೋಯಿನ ಮಹಾತ್ಮೆ.

ನಂದಳಿಕೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಣಯ್ಯೆ 'ಕವಿ ಮುದ್ದಣೆ' ಆದ್ ಲೋಕ ಪುಗಾರ್ತೆ ಪಡೆತಿನ ಅಂದ್‌ಂದಾಂಡಲಾ ಆಯನ ಪುದರ್ ಒರಿಪಾವೆರೆ ಬೋಡಿತ್ತಿನ ಕಜ್ಜ ಆತಿನಿ ಕಮ್ಮಿಂದೇ ಪನೊಡು. ಎಂಕ್ಲೆನ ಕವಿ ಮುದ್ದಣ ಸ್ಮಾರಕ ಮಿತ್ರ ಮಂಡಳಿ ಬೊಕ್ಕ ಮುದ್ದಣ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮುದ್ದಣ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ ಈ ನಿಲೆಟ್ ಎಲ್ಲೆಲ್ಯ ಚನಿಲ್ ಚಾಕ್ರಿ ಮಲ್ತೊಂದೇ ಉಂಡು. ಮುದ್ದಣೆ ಪುಟಿನ ಊರುಡು ಪುಟ್ಟಿನಾಯೆ ಪನ್ಪಿ ಪೆರ್ಮೆ ಎನ್ನವು. ಅಂಚಾದೇ ಆ ಮಹಾಕವಿನ ಬಗೆಟ್ ತುಳುಟೊಂಜಿ ಎಲ್ಯ ಬೂಕು ಬರೆಯೆರೆ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಎಂಕ್ ಅವಕಾಶ ಕೊರ್ತುಂಡು. ನೆಕ್ಕ್ ಕಾರಣೆರಾಯಿನ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಗುರ್ಕಾರ್ ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ

ಆಚಾರ್ರೆಗ್, ಸರ್ವ ಸದಸ್ಯೆರೆಗ್ ಬೊಕ್ಕ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಶ್ರೀ ಬಿ. ಚಂದ್ರಹಾಸ ರೈಕ್ಲೆಗ್ ಯಾನ್ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾವೆ.

'ಮದಪ್ಪೆರಾವಂದಿ ತುಳುವೆರ್' ಬೂಕುಲೆ ಸಾಲ್‌ಡ್ ಒಂಜಿ ಪೊರ್ಲುದ ಪುರ್ಪ ಆದ್ ಈ 'ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮಾಮಲ್ಲ ಕವಿ ನಂದೊಳಿಗೆ ಮುದ್ದಣೆ' ಕೃತಿ ಮೂಡುದು ಬರಿಯೆರೆ ಎಂಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಕಾಯ ಕೊರ್ನ ಎನ್ನ ಮಿತ್ರೆರಾಯಿನ ಡಾ. ಕಬ್ಬಿನಾಲೆ ವಸಂತ ಭಾರದ್ವಾಜ್ ಬೊಕ್ಕ ಶ್ರೀ ಭಾಸ್ಕರ ರೈ ಕುಕ್ಕುವಳ್ಳಿ ಮೊಕ್ಲೆಗ್ ಉಡಲ್ ದಿಂಜಿನ ಸೊಲ್ಮೆ ಪಂಡೊನ್ವೆ. ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ನ ಆಕೃತಿ ಪ್ರಿಂಟ್ಸ್‌ದ ಶ್ರೀ ಕಲ್ಲೂರು ನಾಗೇಶ್ ಬೊಕ್ಕ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಲೆನ್ ನೆನೆತೊನ್ವೆ. ಬೆರಿ ಬೊಟ್ಟುದು ಉಮೇದ್ ಕೊರ್ನ ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರ ಧರ್ಮಸ್ಥಳದ ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿ ಡಾ. ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗ್ಗಡೆ, ಕರ್ಣಾಟಕ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ದ ಮಲ್ಲ ಗುರ್ಕಾರೆರಾಯಿನ ಪೊಳಲಿ ಜಯರಾಮ ಭಟ್, ಡಾ. ಪಾದೇಕಲ್ಲು ವಿಷ್ಣು ಭಟ್, ಡಾ. ನಾ. ಮೊಗಸಾಲೆ, ಡಾ. ಜನಾರ್ದನ ಭಟ್, ಶ್ರೀ ಜಯರಾಮ ಕಾರಂತ, ಮಿತ್ರೆರ್ ಶ್ರೀ ಕೆ.ಎಲ್. ಕುಂಡಂತಾಯೆರ್, ಚಾವಡಿ ಅರಮನೆ ಶ್ರೀ ಎನ್. ಸುಂದರ ರಾಮ ಹೆಗ್ಡೆ, ಶ್ರೀ ಎನ್. ಸುಹಾಸ್ ಹೆಗ್ಡೆ ಶ್ರೀ ಎನ್. ನಾರಾಯಣ ಭಟ್ ಬೊಕ್ಕ ಎಂಕ್ ಏಪೊಲಾ ತಾಂಗ್ ಕೊರೊಂದುಪ್ಪುನ ಎನ್ನ ಕೈಪತ್ತಿ ಬುಡೆದಿ ಶ್ರೀಮತಿ ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ನಂದಳಿಕೆ, ಮಗಳ್ ಕು. ಸೌಜನ್ಯ ನಂದಳಿಕೆ ಬೊಕ್ಕ ಎನ್ನ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿ ಬಂಧುಲೆಗ್ ಸೊಲ್ಮೆಲು.

ಮುದ್ದಣ ಚಾವಡಿ, ಕುಡ್ಲ **ನಂದಳಿಕೆ ಬಾಲಚಂದ್ರ ರಾವ್**
29 ಎಪ್ರಿಲ್ 2011

ನಂದೊಳಿಗೆದ ಊರುಡು ಪುಟುದು ಮಹಾಕವಿ ಪನ್ಪಿ ಮಾನಾದಿಗೆ ಪಡೆಯಿನ ಮುದ್ದಣನೊ ಮೂಲಪುದರ್ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣಯ್ಯ ಪಂಡ್‌ದ್. 'ಕನ್ನಡಂ ಕತ್ತುರಿಯಲ್ತೆ' ಪಂಡ್‌ದ್ ಸುರುಕು ಪಂಡಿನ ಈ ಮುದ್ದಣೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ನವೋದಯದ ಬೊಲ್ಪೊಕ್ಕೆಲ್‌ನ್ ಸಾರಿನ ಕೆಲೆಪು ಕೋರಿ. ಯಕ್ಷಗಾನ ಕವಿಯಾದ್ ಮೂಡಿನ ಈ ಮುದ್ದಣೆ ಕನ್ನಡೊದ ಗದ್ಯ ಕವಿಯಾದ್ ಮೆರೆದ್ ಅಜರಾಮರೆ ಆಯಿನವು ಒಂಜಿ ಇತಿಹಾಸ. ಆಯೆ ಮುಡೆಯಿನ 'ಮುದ್ದಣ-ಮನೋರಮೆ ಸಲ್ಲಾಪ' ನಮ ಜನೊಕುಲೆನ ನಾಲಯಿಡ್ ನಲಿತೊಂದುಂಡು. ಅಯಿತ ಪೊರುಲುನು ಏತ್ ಪುಗರ್‌ಂಡಲಾ ಕಡಮೆನೇ. ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯೊದ ಉಲಯಿ ತುಳು ಶಬ್ದೊಲೆನ್‌ಲಾ ಗಳಸ್‌ದ್ ತನ್ನ ಉಡಲ್‌ದ ತುಳು ಮೋಕೆನ್ ಮೆರೆಯಿನವು ಆಯನ ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಮಲ್ಲಾದಿಗೆ. ನಂದೊಳಿಗೆದ ತುಳು ಸಿರಿತ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಅರಳ್‌ಂಡಲಾ ಅಯಿತ ಕಮ್ಮೆನ ತುಳುತೊನೇ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪಣೊಡಾಪುಂಡು. ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಪುಟ್ಟಿನ ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿ, ಕಲ್ಯಾಣ ಕೀರ್ತಿ, ದೇವರಸೆ, ಸಾಳ್ವೆ, ಪಾರ್ತಿಸುಬ್ಬೆ ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಕವಿ ಪರಂಪರೆಡ್ ನಂದೊಳಿಗೆದ ಮುದ್ದಣ ಕವಿಲಾ ಮಾಮಲ್ಲ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆತೆ ಪನ್ಪಿನವು ಪೆರ್ಮೆದ ಸಂಗತಿ.

ಈ ಕವಿ ಬರೆಯಿನ **ರತ್ನಾವತಿ ಕಲ್ಯಾಣ** ಬೊಕ್ಕ **ಕುಮಾರವಿಜಯ** ಪನ್ಪಿ ರಡ್ಡ್ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗೊಲು, ಶ್ರೀ**ರಾಮ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ** ಪನ್ಪಿ ಷಟ್ಪದಿ ಕಾವ್ಯ, **ಅದ್ಭುತ ರಾಮಾಯಣ** ಬೊಕ್ಕ **ಶ್ರೀ ರಾಮಾಶ್ವಮೇಧ** ಪನ್ಪಿ ರಡ್ಡ್ ಗದ್ಯಕಾವ್ಯೊಲು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕೊದ ಅಮರಕೃತಿಲು. ಉಂದೆತ್ತ ನಡುಟು ಆಯೆ '**ಗೋದಾವರಿ**' ಪನ್ಪಿ ಕಿನ್ನಿಕತೆ, '**ಜೋಗುಳ**' ಪನ್ಪಿ ಶಬ್ದಾರ್ಥ ವಿವರಣೆದ ಲೇಖನೊಲೆನ್ ಬರೆತೇಂದ್ ತೆರಿವುಂಡಲಾ, ಗೋದಾವರಿ ಕತೆ ನನಲಾ ತಿಕ್‌ದಿಜ್ಜಿ.

ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗೊಲೆನ್ ಅಚ್ಚ್‌ಮಲ್ತ್‌ದ್ ನಷ್ಟ ಮಲ್ತೊಂಡಿನ ಮುದ್ದಣೆ ಬೊಕ್ಕದ ಕಾವ್ಯೊಲೆನ್ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ಪೆರೆ ಬೇತೆ ಕುಸಾಲ್ ನಾಡುವೆ. ಶ್ರೀರಾಮ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಪದ್ಯಕಾವ್ಯೊ 'ಚಾವಡಿರಂಗಭಟ್ಟನಾತ್ಮಜೆ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ' ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್‌ಡ್ ಅಚ್ಚಾಪುಂಡು. ಅದ್ಭುತ ರಾಮಾಯಣ ಬೊಕ್ಕ ರಾಮಾಶ್ವಮೇಧ ಕೃತಿಕುಲುಲಾ ಮೈಸೂರುಡ್ದು ಪ್ರಕಟ ಆಪುಂಡು. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲೊದ ಕವಿ ಯೇರಾ ಒರಿ ಈ ಕಾವ್ಯೊಲೆನ್ ಬರೆತೇಂದ್ ಸುಳ್ಳು ಪಂಡ್‌ದ್ ಮುದ್ದಣೆ ಮೈಸೂರುದ 'ಕರ್ಣಾಟಕ ಕಾವ್ಯ ಮಂಜರಿ' ಕಛೇರಿಗ್ ಕಡಬುಡ್ಪೆ. ಕಾವ್ಯ ಮಂಜರಿ ಮೂಲಕ 1896ಟ್ಟ್ ಅದ್ಭುತ ರಾಮಾಯಣ ಕಾವ್ಯೊ ಬೊಕ್ಕ 1897ಟ್ಟ್ ಶ್ರೀರಾಮ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಕಾವ್ಯೊ ಬೊಲ್ಪುಗು ಬರ್ಪುಂಡು. ಕಾವ್ಯಮಂಜರಿ ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಉಂತುದು ಪೋಯಿ ಕಾರಣ 'ರಾಮಾಶ್ವಮೇಧ' ಕಾವ್ಯ 'ಕರ್ಣಾಟಕ ಕಾವ್ಯ ಕಲಾನಿಧಿ' ಪನ್ಪಿ ಪೊಸಪತ್ರಿಕೆದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಟ ಆಪುಂಡು. (1901)

ಮುದ್ದಣೆ ಬರೆಯಿನ ಈ ಕಾವ್ಯೊಲು ಆಯೆ ತೀರ್ದ್ ಪೋಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಆಯನವೇ ರಚನೆ ಪಂಡ್ದ್ ಗೊತ್ತಾಪುಂಡು. ಸತ್ಯ ಸಂಗತಿನ್ ಏತ್‌ದಿನ ಮುಚ್ಚಿದ್ ದೀಯೆರೆ ಸಾಧ್ಯ? ಮುದ್ದಣ ಕವಿ ಮಾಮಲ್ಲ ಕವೀಂದ್ ಲೋಕೊಗು ತೆರಿವುಂಡು. ನಂದೊಳಿಗೆ ಊರುದ ಪುದರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕೊಡು ಶಾಶ್ವತ ಸ್ಥಾನೊನು ಪಡೆದ್ ಮಿಂಚುಂಡು. 'ಮುದ್ದಣೆ' ಪನ್ಪಿ ಮೂಜಿ ಅಕ್ಷರೊದ ಪುದರ್ ಜನೊಕುಲೆ ನಾಲಯಿದ ಮಿತ್ ನಲಿಪುಂಡು. ಆಯನ ಕಾವ್ಯೊದ ಸಾಲ್‌ಲು ಸಾಮಾನ್ಯೆರೆಡ್ದ್ ಪಂಡಿತೆರೆ ಮುಟ್ಟ, ಜೋಕುಲೆಡ್ದ್ ಜಬ್ಬೆರೆ ಮುಟ್ಟ ಪಾತೆರ ಪಾತೆರೊಡು ಒಸರುಂಡು. 'ಮುದ್ದಣ-ಮನೋರಮೆ' ಪನ್ಪಿ ಕಂಡನೆ ಬುಡೆತಿನ ಪುದರ್ ಕಟ್ಟ್‌ಕತೆತ ಸರಕ್ ಆಂಡಲಾ, ಲೋಕೊಡು ಬದ್‌ಕ್ ಬಾಳಿನ ಜನಮಾನಸ ಎನ್ನಿ ಲೆಕ್ಕಾಪುಂಡು.

ಜೀವನಚರಿತ್ರೆ

ಮದರಾಸ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯೊಗು ಸೇರಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆದ ಒಡಿಪು ತಾಲೂಕುದ ನಂದೊಳಿಗೆ ಗ್ರಾಮೊಡು ಮುದ್ದಣೆ ಕ್ರಿ.ಶ. 1870 ಜನವರಿ 24 ತಾರೀಕ್‌ದಾನಿ ಪುಟ್ಟಿಯೆ. ನಂದೊಳಿಗೆದ ಶ್ರೀ ಮಹಾಲಿಂಗೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನೊದ ಪಾಟಾಳಿ ತಿಮ್ಮಯ್ಯೆ ಬೊಕ್ಕ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮ ದಂಪತಿಲೆಗ್ ಸುರುತ ಮಗೆಯಾದ್ ಮುದ್ದಣೆ ಪುಟ್ಟಿಯೆ. ತೂವೆರೆಗ್ ಮುದ್ದು ಮುದ್ದಾಯಿ ಬಾಲೆ ಪನ್ಪಿ ಕಾರಣೊಗು 'ಮುದ್ದಣೆ' ಪಂಡ್ದ್ ಲೆತ್ತೆರ್‌ಡಲಾ, ನಾಮಕರಣೊದ ಪುದರ್ 'ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣೆ' ಪಂಡ್‌ದೇ ದೀಪೆರ್. ಮುದ್ದಣಗ್ ರಾಮಪ್ಪೆ ಬೊಕ್ಕ ಲಿಂಗಣ್ಣಯ್ಯೆ ಪನ್ಪಿ ಇರುವೆರ್ ತಿದ್ಯಮ್ಮೆರೆನಕುಲುಲಾ, ಶಿವರಾಮಯ್ಯೆ ಬೊಕ್ಕ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪನ್ಪಿ ಮೆಗ್ಯನಕುಲುಲಾ ಇತ್ತೆರ್‌ಂದ್ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು.

ಮುದ್ದಣೆ ಕಲ್ತಿನ ಶಾಲೆಲಾ ನಂದಳಿಕೆಡೇ ಉಂಡು. ಮೂರೂರು ಚರಡಪ್ಪಯ್ಯೆರೆನ ಶಾಲೆಡ್ ಮುದ್ದಣೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸನ್ ಮಲ್ಪುವೆ. ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಯಕ್ಷಗಾನೊದ

ಚೆಂಡೆಪೆಟ್ಟ್ ಕೇಣೊಂದು, ಹರಿಕಥೆ, ತಾಳಮದ್ದಲೆ, ಭೂತಕೋಲ ಇಂಚ ನಾನಾ ರೀತಿದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮೊನು ತೂವೊಂದೇ ಆಯೆ ಬುಳೆಪೆ. ನಂದೊಳಿಗೆದ ಪ್ರಕೃತಿ ಪೊರ್ಲು, ಕಾಡ್‌ಮೇಡ್, ಪಕ್ಕಿ ಪರಣೆ ಇಂಚ ನಾನಾ ರೀತಿದ ಪರಿಸರ ಆಯನ ಉಲಯಿ ಕಾವ್ಯೊದ ಪಣತೆನ್ ಪೊತ್ತಾಂಡ್ ಪಂಡ್ದ್ ಪಣೊಲಿ.

ಮುದ್ದಣೆ ಬೊಕ್ಕ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಕಲ್ಪರೆಗಾದ್ ಒಡಿಪುಗು ಪೋಪೆ. ಆಂಡ ಆಯನ ಬಡತನೊತ ಕಾರಣೊಡ್ದಾದ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಾಲೆಗ್ ಸೇರಿಯೆರೆ ಕಷ್ಟ ಆಪುಂಡು. ಕಡೆಕ್ ಆಯೆ ಕನ್ನಡ ತರಬೇತಿ ಶಾಲೆ ಸೇರ್‌ದ್ ಓದುವೆ. ಜೊತೆ ಜೊತೆಟೇ ಆಯೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪುಸ್ತಕೊಲೆನ್ ದೆತೊಂದು ತಾನಾದೇ ಓದುದು ತೆರಿಯೊಣ್ವೆ; ಕೆಲಸ ಮಲ್ಪುವೆ. ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರ ಗ್ರಂಥೊಲೆನ್‌ಲಾ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ತೊಂದು ಗಮಕ, ಸಂಗೀತ, ಯಕ್ಷಗಾನ ಪದ್ಯ ಇಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ವಿಷಯೊಲೆಡ್ ಆಳವಾಯಿನ ಸಾಧನೆ ಮಲ್ಪುವೆ. ಪಿಟೀಲ್‌ನ್ ನುಡಿಪಾವುನೆಟ್ಟ್ ಆಯಗ್ ಆ ಪ್ರಾಯೊಡೇ ಹೆಚ್ಚ್‌ದ ಬಲ್ಮೆ ತಿಕ್‌ದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕನ್ನಡ ತರಬೇತಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮುಗಿಲೆಕೆನೆ ಉದ್ಯೋಗೊ ನಾಡೆರೆ ಸುರುಮಲ್ತೆಡಲಾ ಅವು ಆತ್ ಸುಲಭೊಡು ತಿಕ್ಕಿಜ್ಜಿ. ಆಂಡ ಆಯನ ವ್ಯಾಯಾಮ, ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸ ಸಾಮರ್ಥ್ಯೊನು ತೂದು ತರಬೇತಿ ಶಾಲೆಡ್ ಡ್ರಿಲ್ ಮಾಸ್ತರ್ ಕೆಲಸ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಅಪಗದ ಕಾಲೊಡೇ ಆಯೆ ರಡ್ಡ್ ಕೈಟ್ ರಡ್ಡ್ ಮುಡಿ ಅರಿನ್ ದೆರ್ತೊಂದು ಪೋವೊಂದಿತ್ತಿ ಜವಣೆ ಆದಿತ್ತೆ. ವ್ಯಾಯಾಮ ಶಿಕ್ಷಕೆ ಆದ್ ಕೆಲಸೊಗು ಸೇರಿ ಬೊಕ್ಕ ಅಯಿಟ್ ಹೆಚ್ಚಿದ ತರಬೇತಿಗಾದ್ ಆಯನ್ ಮದರಾಸ್‌ಗ್ ಕಡಪುಡ್ವೆರ್. ಉಂದೆಕ್ಕಾದ್ ಸರಕಾರ ವಂತೆ ಪಣವುನುಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೇತನ ರೂಪೊಡು ಕೊರೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಮದರಾಸ್‌ಗ್ ಪೋಯಿನವು ಮುದ್ದಣಗ್ ಬೊಕ್ಕಲಾ ಎಡ್ಡೆನೇ ಆಂಡ್. ಅಲ್ಪ ಇತ್ತಿನ ಮಾಮಲ್ಲ ಗ್ರಂತಾಲಯೊಡು ಆಯೆ ಕನ್ನಡ, ತುಳು, ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಮಲಯಾಲ ಇಂಚ ನಾನಾ ಭಾಷೆಲೆನ ಗ್ರಂತೊಲೆನ್ ಓದೊಂದು ಮಲ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸನೇ ಆಪೆ. ಆ ಕಾಲೊಡೇ 'ಸುವಾಸಿನೀ' ಪತ್ರಿಕೆಡ್ ಚಕ್ರಧಾರಿ ಪನ್ಪಿ ಅಂಕಿತೊಡು ಕೆಲವು ಲೇಖನೊಲೆನ್ ಬರೆಪೆ.

ಮದರಾಸ್‌ಡ್ದ್ ತರಬೇತಿ ಮುಗಿಪಾದ್ ಪಿರಬತ್ತಿ ಮುದ್ದಣಗ್ ಒಡಿಪುದ ಬೋರ್ಡ್ ಸಾಲೆಡ್ ಡ್ರಿಲ್ ಮಾಸ್ತರ್ ಕೆಲಸ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ತಿಂಗೊಳುಗು ಆಯಗ್ ಪತ್ತ್ ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳೊದ ಕೆಲಸ ಅವು. ಒಡಿಪುದ ರೋಮನ್ ಕೆಥೊಲಿಕ್ ಇಗರ್ಜಿದ ಎದ್‌ರ್ ಮುದ್ದಣೆ ಒಂಜಿ ಎಲ್ಯ ಇಲ್ಲ್ ಮಲ್ತೊಂದು ಇಪ್ಪುವೆ. ಉಂದೇ ಪೊರ್ತುಡು ಮುದ್ದಣ್ಣನ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ ಸುರು ಆಂಡ್‌ಂದ್ ಪನೊಲಿ. ಆಯೆ ಕೆಲಸೊಡಿತ್ತಿನ ಬೋರ್ಡ್ ಸಾಲೆಡ್ ಮಳಲಿ ಸುಬ್ಬರಾಯೆರ್ ಪನ್ಪಿ ಬೊಕ್ಕೊರಿ ಶಿಕ್ಷಕೆರ್ ಇತ್ತೆರ್. ಆರೆಗ್ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯೊಡು ಎಡ್ಡೆ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಇತ್ತಿನವೆನ್ ತೂದು ಮುದ್ದಣೆ ಆರೆನ ಶಿಷ್ಯೆ ಆಪೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾವ್ಯ, ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ, ಪುರಾಣ-ಶಾಸ್ತ್ರ ಇಂಚ ಮಸ್ತ್ ವಿಷಯೊಲೆನ್ ಮುದ್ದಣೆ ಆರೆಡ್ದ್ ಕಲ್ಪುವೆ. ಗುರುಕುಲೆನ ಲೆಕ್ಕೊ ತಾನ್‌ಲಾ ಗ್ರಂತ ರಚನೆ ಮಲ್ಪೊಡೂಂದ್ ಮುದ್ದಣನ ಮನಸ್‌ದುಲಯಿ ಆಸೆ ಪುಟ್ಟುಂಡು. ಮಳಲಿ ಸುಬ್ಬರಾಯೆರ್ ಸಂಸ್ಕೃತೊದ ರತ್ನಾವಳೀ

ನಾಟಕೊನು ಪಾಠ ಮಲ್ತಿನಪಗ ಮುದ್ದಣೆ ಅವ್ವೇ ಕಥೆನ್ ದೆತೊಂದು 'ರತ್ನಾವತೀ ಕಲ್ಯಾಣ' ಪನ್ಪಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗ ಬರೆಪೆ. ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ 'ಕುಮಾರ ವಿಜಯ' ಪನ್ಪಿ ನನೊಂಜಿ ಪ್ರಸಂಗ ಬರೆಪೆ. ಇಂಚ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗ ಬರೆದ್, ಪ್ರೌಢವಾಯಿನ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯೊ ಬರೆವೊಡೂನ್ಪಿ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆ ಅರಳುಂಡು. ಅಯಿತ ಫಲವಾದ್ ಶ್ರೀರಾಮ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ, ಶ್ರೀ ರಾಮಾಶ್ವಮೇಧ ಬೊಕ್ಕ ಅದ್ಭುತ ರಾಮಾಯಣ ಪನ್ಪಿ ಕಾವ್ಯ ರತ್ನೊಲೆನ್ ಆಯೆ ಬರೆಪೆ. ಉಂದೆತ್ತ ಒಟ್ಟುಡೇ ಅನೇಕ ಭಜನೆ ಪದ್ಯೊಲು, ಕಾಮಶಾಸ್ತ್ರ, ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣ ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಬೇತೆಬೇತೆ ಕೃತಿಕುಲೆನ್ ಬರೆದ್ ಮಾಮಲ್ಲ ಕವಿ ಆಪೆ. ಒಂತೆ ಸಮಯ ಕುಂದಾಪುರೊಟುಲಾ ಶಿಕ್ಷಕೆ ಆದ್ ಇಪ್ಪುವೆ. ಆತಾನಗನೇ ಬವುಲಾಡಿ ವೆಂಕಟರಮಣ ಹೆಬ್ಬಾರೆರೆನ ಪರಿಚಯ ಆದ್ ಬೊಕ್ಕಲಾ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಉಮೇದ್ ತಿಕ್ಕುಂಡು.

ಮುದ್ದಣೆ ತೂವೆರೆ ಆಜಾನುಬಾಹು, ಕಟ್ಟುಮಸ್ತ್‌ದ ಆಳ್. ತೂವೆರೆಗ್ ಪೊರ್ಲುಕಂಟ್ ಮೋನೆದ ಸ್ಫುರದ್ರೂಪಿ. ಐನ್ ಅಡಿ ನಾಲ್ ಅಂಗುಲ ಎತ್ತರ. ಮೂಂಕು ಒಂತೆ ಉದ್ದೊ. ಮೆಯಿತ ಬಣ್ಣ ಒಂತೆ ಎಣ್ಣೆಗೆಂಪು. ಅಗೆಲವಾಯಿನ ಮುಂಡ. ಅಯಿತ ಮಿತ್ತ್ ಮುಂಡಾಸ್. ಅಂಗಿದ ಮಿತ್ತೊಂಜಿ ಕೋಟು. ಕಡಿಮೆ ಪಾತೆರೊ ಆಂಡಲಾ ಅಯಿಟ್ ತಮಾಷೆ, ಕಾವ್ಯೊಲೆನ ಉದಾರ್ಮೆ ದಿಂಜಿದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಮುತ್ತುದ ಮಾಲೆದ ಲೆಕ ಇತ್ತಿ ಕೈ ಬರವು. ಏತ್ ಪೊರ್ತುಗುಲಾ ಒವ್ವಾಂಡಲಾ ಗ್ರಂತೊನು ಪತೊಂದು ಓದೊಂದಿಪ್ಪಿ ಹವ್ಯಾಸ. ಯಕ್ಷಗಾನ, ಸಂಗೀತ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಚಿತ್ರಕಲೆ ಇಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ವಿಚಾರೊಲೆಡ್ ಆಸಕ್ತಿ. ಇಲ್ಲ್ ಜಿಂಜ ಗ್ರಂತೊಲೆನ ರಾಶಿ. ಶಬ್ದಮಣಿ ದರ್ಪಣ, ಕಬ್ಬಿಗರ ಕೈಪಿಡಿ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾವ್ಯೊಲೆನ ನಿತ್ಯ ಪಾರಾಯಣ ಪ್ರೀತಿ.

ಸುಮಾರ್ 1893ಟ್ಟ್ ಮುದ್ದಣಗ್ ಮದ್ಮೆ ಆಂಡ್. ಆಯಗ್ ಆತನಗ 25 ವರ್ಷ ಪ್ರಾಯೊ. ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆದ ಕಾಗೇಕೊಡು ಮಗ್ಗಿ ಪನ್ಪಿ ಗ್ರಾಮೊದ ನಾರಾಯಣಪ್ಪೆರೆ ಮಗಳ್ ಕಮಲೆನೊಟ್ಟುಗು ಮುದ್ದಣನ ಮದ್ಮೆ. ಈ ದಂಪತಿಲೆಗ್ 4.1.1900ಟ್ಟ್ ರಾಧಾಕೃಷ್ಣೆ ಪನ್ಪಿ ಮಗೆ ಪುಟ್ಟುವೆ. ಅಚ್ಚ್‌ಕಟ್ಟ್‌ದ ಎಲ್ಯ ಸಂಸಾರ. ಬಡಪತ್ತ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರೀತಿ, ಸಂಸಾರ ಸುಖೊಟು ವಾ ರೀತಿದ ಬೇನೆಬೇಜಾರ್‌ಲಾ ಇತ್ತಿಜ್ಜಿ. ಆಂಡ ಆರೋಗ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಡ್ ಮಾತ್ರ ಅದೃಷ್ಟ ಹೀನೆ. ಉಬ್ಬಸ ರೋಗ ಹೆಚ್ಚಾವೊಂದೇ ಪೋಪುಂಡು. ಶಾಲೆದ ಕೆಲಸೊಗು ಸರಿಯಾದ್ ಪೋವಂದೆ ದಿಂಜ ಸಮಯ ರಜೆಟೇ ಕಾಲ ಕಳೆವೊಡಾಪುಂಡು.

1899ಟ್ಟ್ ಮುದ್ದಣೆ ಕುಂದಾಪುರೊದ ಕೆಲಸೊಗು ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊರುದು ಒಡಿಪುಗೇ ಪಿರ ಬರ್ಪೆ. ಒಡಿಪುದ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಹೈಸ್ಕೂಲುಡು 'ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತೆ' ಆದ್ ತಿಂಗೊಳುಗು ಇರ್ವ ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳೊಗು ಸೇರೊಣ್ಪೆ. ಐನ್ ರೂಪಾಯಿದ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸಂಬಳೊಗಾದ್ ಲೆಕ್ಕ ಪತ್ರೊನು ಬರೆಪಿ ಗುಮಾಸ್ತಿಕೆದ ಕೆಲಸನ್‌ಲಾ ಮಲ್ಪುವೆ. 1895ಟ್ಟ್ ಮುಗಿತಿನ ಶ್ರೀರಾಮಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಂ ಪನ್ಪಿ ಷಟ್ಪದಿ ಕಾವ್ಯೊನು ಎಂಚಾಂಡಲ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ಪೊಡುಂದು ಬಯಕುವೆ. ಕಡೆಕ್‌ಲಾ ಆವೆನ್ 'ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ' ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್‌ಡ್ ಬರೆತಿನ

ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾವ್ಯಾಂದ್ ಮೈಸೂರುದ ಪ್ರಕಾಶಕೆರೆಗ್ ಕಡಬುಡ್ವೆ. ಅವು ಪ್ರಕಟ ಆಯಿನ ಸಂತೋಷೊಡು 'ರಾಮಾಶ್ವಮೇಧ' ಕಾವ್ಯ ರಚನೆಗ್ ಸುರುಮಲ್ಪುವೆ. ಅವು 1901ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಮುಗಿಪುಂಡು. ಆಂಡ ದಾನೆ ಮಲ್ಪುನಿ ಮುದ್ದಣ ಕವಿಕ್ ಆ ಕಾವ್ಯ ಬೊಲ್ಪುಗು ಬರ್ಪುನವೆನ್ ತೂಪಿ ಭಾಗ್ಯ ಇಜ್ಜಾಂಡ್.

"ಕಾಲ ಪುರುಷಂಗೆ ಗುಣಮಣಮಿಲ್ಲಂ ಗಡ"

ಕ್ಷಯರೋಗ ಮುದ್ದಣ ಕವಿನ್ ಕಡೆಕ್‌ಲಾ ಬುಡ್ಪುಜಿ. 1901ನೇ ಇಸವಿ ಫೆಬ್ರವರಿ 15ನೇ ತಾರೀಕ್‌ದಾನಿ ಮಹಾಕವಿ ಮುದ್ದಣೆ ಬುಡೆತಿ ಬಾಲೆನ್ ಬುಡುದು ಮಹಾಲಿಂಗೇಶ್ವರ ದೇವೆರೆ ಪಾದ ಸೇರುವೆ. ತುಳುತ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಕೊಡಿತಿನ ಕನ್ನಡೊದ ಕವಿಪುರ್ಪ ಪೊರ್ತು ಏರುನ ದುಂಬೇ ಬಾಡ್‌ದ್ ಪೋಪುಂಡು. ಮಣ್ಣ್‌ದ ಮಗನ್ ಒರಿಪಾವುನ ಯೋಗ ತುಳು ಆಪ್ಪೆಗ್‌ಲಾ ಇಜ್ಜಿ; ಕನ್ನಡ ಅಪ್ಪೆಗ್‌ಲಾ ಇಜ್ಜಿ. ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಲೋಕೊದ ಬೊಳ್ಳಿವೊಂಜಿ ಮೂಡಿ ಕೆಲವೇ ಪೊರ್ತುಡು ಕಂತ್‌ದ್ ಪೋಂಡು. ಕಾಲಪುರುಷನ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ನೀರ್ ಇಜ್ಜಾಂದೆ ಪೋಂಡು.

ಯಕ್ಷಗಾನ 'ರತ್ನಾವತೀ ಕಲ್ಯಾಣ'

ಸಂಸ್ಕೃತೊದ ರತ್ನಾವಳಿ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರಿಯದರ್ಶಿಕಾ ನಾಟಕೊಲೆನ್ ಆದೆರಿತ್‌ದ್ ಮುದ್ದಣೆ ಬರೆಯಿನ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗೊನೇ 'ರತ್ನಾವತೀ ಕಲ್ಯಾಣ'. ಉಂದು ಪುರಾಣ ಪುಣ್ಯ ಪ್ರಸಂಗ ಅತ್ತ್‌ನ್ನಿನವು ಮುಲ್ಪ ಗೇಣೊಪ್ಪೊಡಾಯಿ ಸಂಗತಿ. ಅಡೆಮುಟ್ಟ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪಂಡ ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ, ಭಾಗವತ ಕಾವ್ಯೊಲೆನ ಕಥಾವಸ್ತ್ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪೊಸ ರೀತಿದ ಕಥೆನ್ ಪ್ರಸಂಗ ಮಲ್ಪೆರೆ ಸಾಧ್ಯ ಪನ್ಪಿನವೆನ್ ಮುದ್ದಣೆ ಸುರುಕು ತೋಜಾದ್ ಕೊರಿಯೆ.

ದೃಢವರ್ಮ ಪನ್ಪಿ ಅಂಗದೇಸೊದ ರಾಜನ ಮಗಳ್ ರತ್ನಾವತಿಕ್ ಮದ್ಮೆ ಆಪಿನವು ಮುಲ್ಪದ ಮುಖ್ಯ ವಸ್ತ್. ಮಗಳೆನ್ ಕೌಶಾಂಬಿ ದೇಸೊದ ವತ್ಸರಾಜಗ್ ಕೊರೊಡುಂದು ದೃಢವರ್ಮನ ನಿರ್ಧಾರ. ಆಂಡ ರತ್ನಾವತಿನ್ ಮದ್ಮೆ ಆವೊಡುಂದು ಕಳಿಂಗದ ರಾಜೆ ಭದ್ರಸೇನೆ ಬಯಕುವೆ. ಆಯನ ಮಂತ್ರಿ ಮಗೆ ಚಿತ್ರಧ್ವಜೆ ಯುದ್ಧ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ದೃಢವರ್ಮನ್ ಸೋಪವೆ. ಅತನಗ ದೃಢವರ್ಮ ರಾಜನ ಮಿತ್ರೆ ವಿಂಧ್ಯಕೇತು ಪನ್ಪಿ ಕಿರಾತರಾಜೆ ಬತ್‌ದ್ ಚಿತ್ರಧ್ವಜನ್ ಸೋಪವೆ. ಭದ್ರಸೇನೆ ಯುದ್ಧೊಡು ಕಿರಾತ ರಾಜನ್ ಕೆರ್ದ್ ದೃಢವರ್ಮನ್ ಕರ್ಪಿಲ್ಲ್‌ಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ರತ್ನಾವತಿನ್ ಲಕ್ಕಾದ್ ಕೊಂಡೋನಗ ಕಾಡತಾದಿಟ್ ವಿದ್ಯುಲ್ಲೋಚನೆ ಪನ್ಪಿ ರಕ್ಕಸೆ ಎದ್‌ರಾಪೆ. ಆಯೆ ಭದ್ರಸೇನನ್ ಕೆರ್ದ್ ರತ್ನಾವತಿನ್ ಕಾಡ್‌ದುಲಯಿದ ಅರಮನೆಟ್ ಸೆರೆದೀಪೆ. ಅಡೆಗ್ ಬೋಂಟೆಗ್ ಬತ್ತಿನ ವತ್ಸರಾಜೆ ರಕ್ಕಸನ್ ಕೆರ್‌ದ್ ರತ್ನಾವತಿನ್ ಸೆರೆಡ್ದ್ ಬುಡುಪಾದ್ ಮದ್ಮೆ ಆಪೆ.

ಈ ಕಥೆತ ವಿಶೇಷ ದಾನೆ ಪಂಡ ಯಕ್ಷಗಾನೊಗು ಒಪ್ಪುನಂಚಿ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ವೇಷೊಲು ಮುಲ್ಪ ಉಲ್ಲ. ರಾಜೆ, ರಾಜಕುಮಾರೆ, ರಾಜಕುಮಾರಿ, ಮಂತ್ರಿನ ಮಗೆ, ಕಿರಾತೆ, ರಕ್ಕಸೆ ಇಂಚಿ ವೇಷ ವೈವಿಧ್ಯೊಗು ಮುಲ್ಪ ಅವಕಾಶ ಉಂಡು. ಶೃಂಗಾರ, ಕರುಣ, ವೀರ, ಅದ್ಭುತ ರಸೊಕುಲೆನ ಹದವಾಯಿನ ಪಾಕೊಲಾ ಈ ಪ್ರಸಂಗೊದ ವಿಶೇಷತೆ. ಅಯಿಡ್ದ್ಲಾ ಮುಖ್ಯ ಸಂಗತಿ ಪಂಡ ಈ ಪ್ರಸಂಗೊದ ಪದ್ಯೊಲು. ಯಕ್ಷಗಾನೊ ಪದ್ಯರಾಶಿಡ್ ಈ ಪ್ರಸಂಗೊದ ಕೆಲವು ಪದ್ಯೊಲೆಗ್ ಶಾಶ್ವತ ಮನ್ನಣೆ ಉಂಡೂಂದು ಪನೊಲಿ. ಉದಾರ್ಮೆಗ್ ಕೆಲವು ಪದ್ಯೊಲು –

ಕಾಪಿರಾಗ – ಏಕತಾಳ

ಏನನುಸುರಲಿ ಮಾನಿನಿಯ ಚೆಲುವಾನನದ ಪರಿಗೆ । ಮದಗಜ
ಯಾನೆ ಕೋಕಿಲಗಾನೆ ಸತಿಯಾನೂನ ಮೊಗಸಿರೆಗ । ಮತ್ತುಡು
ಸೇನೆಯಧಿಪತಿ ಬಾನ ತ್ಯಜಿಸುತಲೀ ನಿತಂಬಿನಿಗೆ । ನಿಟಿಲದಿ
ಸಾನುರಾಗದೊಳ್ ತಾನೆ ಮೆರೆಯುತ ಪೂರ್ಣಕಳೆಯೆಸಗೆ । ಇದಕನು
ಮಾನವಿಲ್ಲವಿದೇನೆನಲು ಹಗೆ । ಮಾನವಗೆ ತಾವ್ ಬೇನೆ ಪಡುವಂ ।
ತೀ ನಳಿನಗಳು ನ್ಯೂನಗೊಂಡಿವೆ । ಹೀನಿಸುತಲಾ ಏಣ ಧರನನು ॥ ೧ ॥

ಬೇಗಡೆ ರಾಗ – ತ್ರಿವುಡೆತಾಳ

ಹೀಗೆ ಪೇಳುವರೇ ಸಖಿ । ಚಂದಿರ ಮುಖಿ । ಹೀಗೆ ಪೇಳುವರೇ ಸಖಿ ॥ಪ॥
ಹೀಗೆ ಪೇಳುವದೇಕೆ ಎನ್ನೊಳು । ನಾಗಗಮನೆ ನಿರಂತರದಿ ಸುಖ ।
ಭೋಗಿಸುತಲನುರಾಗದಿಂದಲಿ।ಭೋಗಿ ವೇಣಿಯೆ ದಿನವ ಕಳೆಯದೆ ॥ಅ.ಪ.॥

ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಯದ ಕೋಮಲೆ । ಮನದಿ ವ್ಯರ್ಥ । ದುಃಖಿಸಲೇಕೆ ಬಾಲೆ ।
ರುಕ್ಮನು ಸೋದರಿಗೆ ಚೈದ್ಯನು । ತಕ್ಕನು ಎಂದೆನುತ ವೈದಾ ।
ಹಕ್ಕನು ಗೈದಿರಲು ದುರುಳನ । ಸೊಕ್ಕನು ಮುರಿದೊಯ್ವ ತೆರದಲಿ ।
ರಕ್ಕಸಾರಿಗೆ ಘಕ್ಕನೋರ್ವನೊ । ಠೊಕ್ಕಣೆಯ ಬರೆದಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲವೆ ।
ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ತಾ ಕಕ್ಕುಲಿತೆ ಯಾ । ತಕ್ಕ ನಿನ್ನೊಳು ಸಿಕ್ಕಿ ಬಿದ್ದಿಗೆ ॥೧॥

ಬೇಡೆ ರಾಗ – ಏಕತಾಳ

ನುಡಿಯೇ । ನಿನ್ನೊಡೆಯನ ಪೆಸರೊಡ । ನುಡಿಯೇ ॥ಪ॥
ಬಡನಡುವಿನ ಜಡ । ಪಿಡಿ ನಡೆದುದು ಬಿಡು ।
ಬಿಡು ಕಡು ಬೆಡಗಿನೊ । ಳುಡುಪಡೆ ಪತಿ ಮುಖಿ ॥೧॥
ನಗೆಮೊಗ ನೆಗಹುತ । ಲೊಗುಲಿಗೆ ದುಗುಡಗ ।

ಳುಗಿ ಮೃಗದೃಗು ಯುಗೆ । ಬಗೆ ಮಿಗೆ ಸುಗುಣೆ ॥೨॥
ವನಜಾನನೆ ತನು । ವನು ನನೆ ಮೊನೆಯನು ।
ಕುನಿಪನು ಮನವಿನಿ । ತೆನು ಘನತನದೊಳು ॥೩॥

ಮುದ್ದಣ್ಣಗ್ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಡಿಪ್ಪಿನ ರತ್ನಾವಳಿ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರಿಯದರ್ಶಿಕಾ ನಾಟಕೊಲೆನ್ ಮಳಲಿದ ಸುಬ್ಬರಾಯೆರ್ ಪರಿಚಯ ಮಲ್ತ್‌ದಿತ್ತೆರ್. ಆ ಕತೆತ ವಸ್ತುನು ಮುದ್ದಣೆ 'ರತ್ನಾವತಿ ಕಲ್ಯಾಣ' ಆದ್ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗ ಮಲ್ತ್‌ದಿನಿ. ಆ ಒಂಜಿ ಗುರು ಋಣೊನು ಪ್ರಸಂಗದ ಕಡೆಟ್ ಪದ್ಯ ರೂಪೊಡು ಮುದ್ದಣೆ ಪಣ್ತೆ.

ವಿಧುಧರನ ಸದ್ಭಕ್ತ ವಿದ್ಯಾ
ನಿಧಿಗಳೆನಿಸುವ ಸುಬ್ಬರಾಯರ
ಪದಸಹಾಯದಿ ಬರೆದೆ ಗುರುವೆಂ
ಬುದನು ಬಗೆದು ॥

ಲೌಕಿಕ ಕತೆಕ್ ಪೌರಾಣಿಕ ಸ್ಪರ್ಶೊನು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕುತೂಹಲಕರ ರಂಗಕ್ರಿಯೆನ್ ಕೊನತ್‌ದ್ ರಂಗ್‌ಕಟ್ಟಾಯಿನವು ಈ ಪ್ರಸಂಗೊದ ವಿಶೇಷತೆ. ಒರಿ ಕವಿನ ಸುರುತ ಕೃತಿಯಾದ್ 'ರತ್ನಾವತಿ ಕಲ್ಯಾಣ' ಗಮನಾರ್ಹವಾಯಿನವೊಂದು ಪನೊಲಿ.

ಯಕ್ಷಗಾನ 'ಕುಮಾರವಿಜಯ'

'ಕುಮಾರ ವಿಜಯ'ದ ಕಥೆ ಸ್ಕಂದ ಪುರಾಣೊಡು ಬರ್ಪಿನವು. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ದೇವೆರೆನ ಅನುಗ್ರಹೊಟು ಶೂರಪದ್ಮಾಸುರನ ವಧೆಯಾದ್ ದೇವತೆಲೆಗ್ ಸೌಖ್ಯ ತಿಕ್ಕುನ ಈ ಕಥೆಟ್ ಕಾಳಗ, ಶೃಂಗಾರ, ದುಃಖ ಇಂಚ ವಿಭಿನ್ನ ಸನ್ನಿವೇಶೊಲು ದಿಂಜಿದುಂಡು. ಸಂವಾದ ಸಂದರ್ಭೊಲು, ಬೇತೆ ಬೇತೆ ರಾಗತಾಳೊದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪದ್ಯ ಬಂಧೊಲು ಈ ಪ್ರಸಂಗೊದ ವಿಶೇಷತೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗೊಲೆನ ರಡ್ಡ್ ಪಾಲ್‌ದಾತ್ ಪದ್ಯೊಲು ನೆಟ್ಟ್ ಇತ್ತ್‌ದ್ ಒಂಜಿ ರಾತ್ರೆದ ಆಟೊಗು ಅವು ಹೆಚ್ಚ್‌ಂದೇ ಪನೊಲಿ. ಅಂಚಾದ್ ಪದ್ಯೊಲೆನ್ ಜತ್ತ್‌ದ್ ರಂಗಕೃತಿನ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತೊಂದು ಆಟ ಗೊಬ್ಬೊಡಾಪುಂಡು.

ತಾರಕಾಸುರನ ಪಲಯೆ ಶೂರಪದ್ಮಾಸುರೆ ಶಚೀದೇವಿನ್ ಬಯಕ್‌ದ್ ಸ್ವರ್ಗೊಗು ದಾಳಿ ಮಲ್ಪುವೆ. ಅತಾನಗ ದೇವೇಂದ್ರೆ ಬುಡೆತಿನೊಟ್ಟುಗು ಶ್ರೀಕಾಶ ಪನ್ಪಿ ಬನೊಟು ದೆಂಗ್‌ದ್ ಕುಲ್ಲುವೆ. ಶೂರಪದ್ಮನ ಮಗೆ ಭಾನುಕೋಪೆ ಪನ್ಪಿನಾಯೆ ಇಂದ್ರನ ಮಗೆ ಜಯಂತನ್ ಸೆರೆಪತ್ತುವೆ. ಶಚಿನ್ ಕೊಣಬರ್ಪೆಂದ್ ಶೂರಪದ್ಮನ ತಂಗಡಿ ಅಜಮುಖಿ ಪಿದಾಡುವಲ್. ದೂರ್ವಾಸೆರೆನ್ ಮೋಕೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಶಚೀದೇವಿ ಇಪ್ಪಿ ಜಾಗೆನ್ ತೆರಿಯೊಂದು ಆಲ್ ದುಂಬು ಪೋನಗ ಶಾಸ್ತಾರೆ ಬತ್‌ದ್ ರಕ್ಕಸಿನ ಕೈ ಕಡ್ಪುವೆ. ಉಂದೆನ್ ತೆರಿನ ಶೂರಪದ್ಮೆ ದೇವಲೋಕೊಗು ದಾಳಿ ಮಲ್ಪುವೆ. ದೇವೆತೆಲು ಮಾತಾ ಶಿವದೇವೆರೆಗ್

ದಮ್ಮಯ್ಯ ಪಾಡುವೆರ್. ಆತಾನಗ ಶಿವ ದೇವೆರ್ ತನ್ನ ಮಗೆ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿನ್ ಯುದ್ಧೊಗು ಕಡಪುಡ್ವೆರ್. ಯುದ್ಧೊಡು ಶೂರಪದ್ಮಾಸುರೆ ಸೈತ್‌ದ್, ಕಡೆಕ್ ದೇವೇಂದ್ರನ ಮಗಳ್ ದೇವಸೇನೆನೊಟ್ಟುಗು ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿನ ಮದ್ಮೆ ಆಪುಂಡು.

''ಕುಮಾರವಿಜಯೊನು ಬುಡುಂಡ ಪ್ರಸಂಗ ಇಜ್ಜಿ ನಂದಳಿಕೆದಾರೆನ್ ಬುಡುಂಡ ಕವಿ ಇಜ್ಜಿ'' ಪಂಡ್ದ್ ಕನ್ನಡದ ಬೊಕ್ಕೊರಿ ಮಾಮಲ್ಲ ಕವಿ ಪಂಜೆ ಮಂಗೇಶರಾಯೆರ್ ಪನ್ತೆರ್. ಆರೆನ ದೃಷ್ಟಿಡ್ 'ಕುಮಾರವಿಜಯ' ಕೃತಿಕ್ ಇಪ್ಪಿ ಮಹತ್ತ್ವ ಬೇತೆ ಗ್ರಂಥೊಲೆಗ್ ಇಜ್ಜಿ ಇಂಚ ಆರ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮಲ್ಪೆರೆಗ್ ಕಾರಣ ಆ ಪ್ರಸಂಗೊದ ಪದ್ಯಬಂಧೊಲೆನ ಪೊರ್ಲು, ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರ ಬೊಕ್ಕ ಅರ್ಥಾಲಂಕಾರೊಲೆನ ಗತ್ತ್ ಗಮ್ಮತ್ತ್. ಈ ಪ್ರಸಂಗ ರಚನೆದ ಪೊರ್ತುಡು ಮುದ್ದಣ ಕವಿಕ್ ಸರಸ್ವತಿಯಪ್ಪೆ ಒಲಿದಾತ್‌ಂಡ್‌ಂದೇ ಪನೊಲಿ. ಒಂಜೊಂಜಿ ಪದ್ಯೊದ ಬಿನ್ನಾಣೊನು ಏತ್ ಪುಗರ್‌ಂಡಲಾ ಕಡಮೆನೇ. ಮಾದರಿಗಾದ್ ಕೆಲವು ಪದ್ಯೊಲೆನ್ ತೂವೊಲಿ –

ಕುಂದರದನೆ ಪೂರ್ಣೇಂದು ವದನೆತಾ । ಬಂದಳೆ ಗುಣಸದನೆ ॥ಪ॥
ಸುಂದರಾಂಗಿ ಸುಮಗಂಧಿ ಮಂದಗತಿ । ಯಿಂದ ಮುಂದೆ
ಕಾಲಂದುಗೆ ಕಿಣಿಲೆನೆ ॥ ಅ.ಪ.॥
ನಿಲುಕುತ । ನಾಲ್ದೆಸೆಗಳ ಮೃಗಮನ
ಕಲಕುತ । ಘನಕುಚಭಾರಕೆ ನಡು
ಬಳುಕುತ । ಮನ್ಮಥನಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಸರಿ
ಸಿಲುಕುತ ॥
ಅಳುಕುತ । ಸಲಿಲಜಾಕ್ಷಿ ಮೊಗವ । ದರ್ಪಣ
ದಲಿ ನೋಡುತ ಮಿಗುವ ॥
ತಿಲಕ ಉದ್ದಿ ಮತ್ತಲಕ ತಿದ್ದಿ ಕಡು
ಚೆಲುವಿಕೆಯಲಿ ನಲಿನಲಿದೊಯ್ಯನೆ ॥

ಲಾಲಿಸೆನ್ನ ನುಡಿಯ । ಎನ್ನೊಡೆಯ । ಲಾಲಿಸೆನ್ನ ನುಡಿಯ ॥ಪ॥
ಲಾಲಿಸೆನ್ನ ನುಡಿ । ಜಾಲವಲ್ಲಿ ಮುನಿ
ಪಾಲ ಪೇಳ್ವೆ ಜಿತ । ಕಾಲನಾಣೆ ದಿಟ ॥ ಅ.ಪ. ॥
ಪೆತ್ತಿಹ ಪಿತತಾನು । ನಿಮ್ಮವರೊಳ । ಗುತ್ತ ಮನೆನಿಸಿಹನು ॥ ತನ್ನಯ
ವೃತ್ತಿಯೊರೆವೆನಿನ್ನು । ನಾನ ತಾಳದೆ । ಚಿತ್ತಜನುರಿಯನ್ನು ॥ ಧರಣಿಯ
ಸುತ್ತಿ ತೊಳಲಿ ಸ್ವರ । ಹತ್ತಿಳಿದರಡಿದೆ
ಮತ್ತ ಮನದಿ ವಿಟ । ರೆತ್ತಿ ಹರೆನ್ನುತ ॥

ಕಾದಂಬನಿಕರ ಪಾರುತ್ತಯ್ದಿ ತಮಗೆ ಬೇ
ಕಾದಂಬ ನೀಕ್ಷಿಸುತ ನೆರಸೇರೆ ಲುಬ್ಧಕರ್
ಕಾದಂಬನೆಸೆಯುಕಲರಿತು ಮುಂದೊತ್ತುತನಿಬರ ಪಿಡಿದು ಭಕ್ಷಿಸುತಲಿ ।
ಕಾದಂಬನುಗ್ರದೊಳ್ ಮಡಿದು ಬಿದ್ದಿದಗ ಖಗ
ಕಾದಂಬನದರ ಜೊತೆಗಿಕ್ಕಿ ಪಶುಗಳೆದು ತಾ
ಕಾದಂಬಕುಟಿಯಡಿಯೊಳೆಲರಿಗೊಡ್ಡುತ ತನುವ ಗಾಡಿಯಿಂ ಕುಳ್ಳಿರ್ದಳು ॥

ಕಂಡನು । ವಿಶ್ವರೂಪವ ಪದ್ಮನು । ಕಂಡನು ॥ಪ॥
ಕಂಡನು ವಿಶ್ವನಾಯಕನ । ನೆಲೆ
ಗೊಂಡಿರುವಾದಿ ಮಾಯಕನ । ಆಹಾ
ಘಂಡನಿಧಿಯ ದೇವ । ತಂಡವಂದಿತ ಸುಪ್ರ
ಚಂಡ ಮಾರುತಿಯ ಬ್ರ । ಹ್ಮಾಂಡಪಾಲಕನನ್ನು ॥ಅ.ಪ.॥
ಕುಲಗಿರಿಗಳು ದಿವ್ಯ ಪದದಿ । ಸುತ್ತು
ನೆಲಸೆ ದಿಗ್ಗಜಗಳ್ ಸದ್ವಿಧದಿ । ನಖ
ವಲಯದೊಲೆಸೆದಿರಲುದಧಿ । ಕೂಡಿ
ಜಲಜಾಕರಂಗಳು ಮುದದಿ । ಓಹೋ
ಚೆಲುವ ಮೂರ್ತಿಯ ಜಂಘೆ । ಯಲಿ ಪಾಶಿ ಜಾನೂರು
ಸ್ಥಲದಿ ವಿದ್ಯಾಧರ । ರೊಲಿದು ರಾಜಿಸುತಿದೆ ॥

ಶ್ರೀರಾಮ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ

ಉಂದು ವಾರ್ಧಕ ಷಟ್ಪದಿಡ್ ಬರೆಯಿನಂಚಿ ರಾಮಾಯಣ ಕಾವ್ಯೊ. ಶೇಷ ರಾಮಾಯಣೊದ ಆಧಾರೊಡು ಉಂದೆನ್ ಬರೆಯಿಲೆಕ ತೋಜುಂಡು. ರಾವಣನ್ ಕೆರಿಬೊಕ್ಕ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರೆ ವಿಭೀಷಣಗ್ ಪಟ್ಟಕಟ್ಟುವೆ. ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ್‌ಲಾ ಸೀತೆನ್‌ಲಾ ಲೆತೊಂದು ಪುಷ್ಪಕ ವಿಮಾನೊಡ್ ಪಿರಬತ್‌ದ್ ನಂದಿಗ್ರಾಮೊಡು ಭರತನ್ ತೂಪೆ. ಬೊಕ್ಕ ಅಯೋಧ್ಯೆಗ್ ಬತ್‌ದ್ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕೊ ಮಲ್ತೊನ್ಪೆ. ಈತೇ ಕತೆ ಮುಲ್ಪ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ವರ್ಣನೆ, ಸ್ತುತಿ, ಸಂವಾದ ಇಂಚ ರಸವೊಸರುನ ಒಂಜಿ ಖಂಡಕಾವ್ಯೊದ ಲೆಕ ಉಂದು ತೋಜುಂಡು.

ಈ ಕಾವ್ಯೊದ ಸುರುತ ನಾಂದೀ ಪದ್ಯೊಲು ಭಾರೀ ಪೊರ್ಲುಡು ನೆಗತ್‌ದ್ ತೋಜುವ. ಈ ಒಂರ್ಬ ಷಟ್ಪದಿಲೆನ ಸುರುತ ಅಕ್ಷರೊಲೆನ್ ಸೇರ್ಸಾದ್ ಓದ್‌ಂಡ. 'ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರಾಯ ನಮಾಮಿ' ಪಂಡ್‌ದಾಪುಂಡು. ಅಂಚನೇ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ ಕವಿನ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತೊದ ಲೆಕ ಇಪ್ಪಿ ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರೊಲೆನ ಪೊರ್ಲು ಅಯಿಟ್ಟೈಟೆ ತೋಜುಂಡು. ಸಮುದ್ರ

ವರ್ಣನೆದ ಒಂಜಿ ಸಂದರ್ಭೊದ ಅಲಂಕಾರ ಪದ್ಯ ಇಂಚ ಉಂಡು –

ಭವನಂತೆ ಗಿರಿಸುತಾನ್ವಿತನೆಂದೆನಿಸಿ, ಮನೋ
ಭವನಂತೆ ಮಕರ ಕೇತನನಾಗಿ, ಕಮಲಸಂ
ಭವನಂತೆ ಪೋಲ್ ಸರಸ್ವತಿಯರಸನೆಂಬ ಪೆಸರಂ ಪಡೆದು ಲೋಕಮಯೆ,
ಭವನಲ್ಲ, ಮೇಣ್ ಮೆಯ್ಯೊಳೊಪ್ಪಿರ್ದುಮಾತ್ಮ ಸಂ
ಭವನಲ್ಲ ಲಾವಣ್ಯಲೀಲೆಯೆಂದೆಸೆವಬ್ಜ
ಭವನಲ್ಲ ಸಕಲ ಭುವನಾಶ್ರಯಂ ತಾನೆನಿಸುತರ್ಣವಂ ಕಣ್ಗೊಳಿಪುದು ॥

ಮುಲ್ಪ ಸುರುತ ಮೂಜಿ ಪಾದೊಡು 'ಭವನಂತೆ' ಪಂಡ್‌ದ್‌ಲಾ, ಕಡೆತ ಮೂಜಿ ಪಾದೊಡು 'ಭವನಲ್ಲ' ಪಂಡ್‌ದ್‌ಲಾ ಮೂಡುದು ಬತ್ತಿ 'ಕ್ಲಿಷ್ಟೋಪಮಾಲಂಕಾರ' ಮನಸ್ಸ್‌ಗ್ ಸಂತೋಷ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಅಂಚನೇ ಶ್ರೀರಾಮೆ ಬರ್ಪಿ ಪೊರ್ತುಡು ಒರ್ತಿ ಪೊಂಜೊವು ಇಲ್ಲ್ ಬುಡುದು ಪಿದಾಡಿನ ಪೊರ್ಲು ಈ ಪದ್ಯೊಡು ನೆಗತ್ತ್‌ದ್ ತೋಜುಂಡು.

ತೊಟ್ಟಿಲೊಳ್ ಪುಟ್ಟಮಗು ಪಟ್ಟಿರಲ್ ಮುಟ್ಟಿಮೈ
ನಿಟ್ಟಿಸುತ ಮೊಟ್ಟರೆಂದೊಟ್ಟಿಗನ ನಿಟ್ಟವನ
ಬಿಟ್ಟು ಪಣೆಗಿಟ್ಟು ಪೊಂಬೊಟ್ಟನೆದೆಗಟ್ಟಿಯಾ ದಿಟ್ಟಿ ಬಣ್ಣಟ್ಟ ಮೊಲೆಗೆ ।
ತೊಟ್ಟುಡಿಗೆ ಪಟ್ಟೆ ನೆರೆದುಟ್ಟು ಕೊಂಡೊಟ್ಟಜಿದ
ಪಟ್ಟಣಿಗರಿಟ್ಟೆಡೆಯ ಬಟ್ಟೆಯಂ ಮೆಟ್ಟಿ ಬರೆ
ದಿಟ್ಟಿಗೆಡೆ ಗೊಟ್ಟು ಪಿಂದಟ್ಟೊರ್ವಳಟ್ಟಸದಿ ಕೊಟ್ಟಿ ಪೊರಮಟ್ಟಳಾಗ ॥

ಮುಲ್ಪದ ವೃತ್ತ್ಯನುಪ್ರಾಸೊದ ಪೊರ್ಲು ಏರೆನ್ಲಾ ಮರ್ಲ್ ಕಟ್ಟಾವು. ಶ್ರೀರಾಮೆ ಕಾಡ್‌ಗ್ ಪೋಯಿಬೊಕ್ಕ ಪುಟ್ಟಿನ ಬಾಲೆ ಒಂಜಿ ತನ್ನ ಪಳ್ದಿಡ ಆಯೆ ಯೇರ್‌ಂದ್ ಕೇಣುನ ರೀತಿ ಸಹಜಾಲಂಕಾರೊದ ಸಾರ್ಥಕ ಪದ್ಯಾಂದ್ ಪನೊಲಿ.

ಅಕ್ಕಪೇಳಾರವಂ ರಾಘವಂ ಬರ್ಪವಂ
ರಕ್ಕಸನೆ ನರನೆ ದೇವನೆ ಸುಂದರನೆ ನೋಡೆ
ಚಿಕ್ಕವನೆ ವೃದ್ದನೇ ತರುಣನೇ ಶೂರನೇ ದೊರೆಯೆ ಕರುಣಿಯೆ ಸುಗುಣಿಯೆ।

ಒಕ್ಕಣಿಸು ತನಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕತೆ ಪಗೆವನೆ ಧುರದಿ
ಸೊಕ್ಕಿಗನೆ ತಕ್ಕವನೆ ನಿಕ್ಕುವಮೆ ಬರ್ಪುದೆಂ
ದಕ್ಕರಡೆ ಮುಗ್ಧೆಯೊರ್ವಳ್ ನೆರೆದ ಸಖಿಯರೊಳ್ ಕೇಳ್ದೊಡೆಂದಳ್ವಿದಗ್ಧೆ॥

ಸಮುದ್ರೊದ ವರ್ಣನೆಡ್ ಕವಿ ತೋಜಾಯಿನ 'ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಾಲಂಕಾರ' ಭಾರೀ ಪೊರ್ಲುಂಡು.

ಪುತ್ರನೊರ್ವಂ ರಾಜನಣುಗಿಯೆ ಜಗನ್ಮಾತೆ
ಮಿತ್ರನಭವಂ ಧೂತಪಾಪೆ ತನ್ನರಸಿ ಶತ
ಪತ್ರನೇತ್ರಂ ಮನೆಯಳಿಯ ನೋಡೆ ಮಮ್ಮಕ್ಕಳೆನಗೆ ರತಿಕಾಮರ್ದ್ಯೆಸೆ ।
ಗೋತ್ರರಾಜಂ ಮಾವನತ್ತಿಗೆಯೆ ಪಾರ್ವತಿ ಪ-
ವಿತ್ರನಾಂ ಮೊದಲೆ ತನಗೆಣೆಯಪ್ಪನಾವಂ ಧ-
ರಿತ್ರಿಯೊಳಗೆಂದು ಘೋಷಿಪುದೆಂಬೊಲರ್ಣವಂ ಬಾಯ್ದಿಡುತಿರ್ಪುದೆಂದುಂ॥

ಬುಡೆತಿ; ಕಮಲದ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ನಾರಾಯಣ ದೇವೆರ್ ಉಂದೆತ್ತ ಅರ್ಥೊಡು ಅಲಂಕಾರವುಂಡು. ಸಮುದ್ರ ದಾಯೆಗ್ ಬಾಯಿ ಬುಡೊಂದು ಘರ್ಜನೆ ಮಲ್ಪುಂಡುಂದು ಕವಿ ಪನ್ತಿನ ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆ ಮುಲ್ಪದ ರಸಧಾರೆ. "ಎನ್ನ ಒರಿಯೆ ಮಗೆ ಚಂದ್ರೆ, ಮಗಳೇ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ. ಈಶ್ವರ ದೇವೆರೇ ಮಿತ್ರೆ; ಪಾಪನಾಶಿನಿ ಗಂಗಾದೇವಿ ಎನ್ನ ಇಲ್ಲಡುಪ್ಪಿ ಮರ್ಮಾಯೆ. ರತಿ ಮನ್ಮಥೆರ್ ಎನ್ನ ಪುಳ್ಳಿಲು. ಹಿಮಾಲಯ ಪರ್ವತರಾಜೆನೇ ಎನ್ನ ಮಾಮು, ಪಾರ್ವತಿ ಎಂಕ್ ಅತ್ತಿಗೆ. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಎಂಕ್ ಜಗತ್ತ್‌ಡ್ ಏರ್ ಸಮಾನೆರುಲ್ಲೆರ್?" ಪಂಡ್‌ದ್ ಸಮುದ್ರ ಗಟ್ಟಿಡ್ ಸ್ವರದೆತ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿ ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆ ಏತೊಂಜಿ ಪೊರ್ಲುಂಡು.

ಶ್ರೀರಾಮ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕೊದ ಕಾವ್ಯವಸ್ತ್ ರಾವಣನ್ ಕೆರಿಬೊಕ್ಕದ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಕಥೆ ಮಾತ್ರ. ಆಂಡಲಾ ಇಡೀ ರಾಮಾಯಣನ್ ಸಂಕ್ಷೇಪ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಸಿಂಹಾವಲೋಕನೊದ ಲೆಕ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಕಟ್‌ಕೊರ್ಪಿ ಕವಿನ ಬಲ್ಮೆಗ್ ಮೆಚ್ಚೊಡಾವುಂಡು.

ಕಿತ್ತಡಿಯ ಜನ್ನಮಂ ಕಾದು ಪೆಣ್ಣ್ಪೆದಡಿಯಿ
ನೊತ್ತಿ ಕಲ್ಲಂ ಹರನ ಬಿಲ್ಲುಂದು ಭಾರ್ಗವನ
ನೊತ್ತಟ್ಟಿಗುಳಿದಯ್ಯ ನಾಣೆಯಂ ಬಿಡದಡವಿಯಂ ಸಾರ್ದು ಕೀಶರ್ಕಳ ।
ಮೊತ್ತಮಂ ಪೊರೆದು ಕಡಲಂ ದಾಟಿ ದಾನವರ
ನೆತ್ತರಂ ಚೆಲ್ಲಿ ತಿರೆವೊರೆಯಿರಿಸಿದ ಜಸವಂ
ಪೊತ್ತ ಭಾರಕೆ ಸಿರಂ ಬಾಗಿತೆನೆ ಮಾತೆಯಡಿಗೆರಗಿದು ಶ್ರೀರಾಮನು ॥

ಮುಲ್ಪ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಯಜ್ಞ ರಕ್ಷಣೆ, ಅಹಲ್ಯೋದ್ಧಾರ, ಸೀತಾ ಸ್ವಯಂವರೊ, ಪರಶುರಾಮ ಯುದ್ಧೊ, ಪಿತೃವಾಕ್ಯ ಪರಿಪಾಲನೆ, ವನಗಮನೊ, ಮಂಗೆರೆನೊಟ್ಟು ಕಡಲ್‌ಗ್ ಸೇತ್‌ಮೆ ಕಟ್ಟಿನಿ, ರಾಕ್ಷಸ ಸಂಹಾರೊ ಇಂಚ ಇಡೀ ರಾಮಾಯಣೊದ ಚಿತ್ರೊನೇ ಉಂಡು. ಒಂಜೇ ಷಟ್ಪದಿಡ್ ರಾಮಾಯಣನ್ ಪಂಡಿನ ಕವಿ ಪ್ರತಿಭೆ ಮೆಚ್ಚೊಡಾಯಿನವೇ.

ಆಂಡ ಈತ್ ಎಡ್ಡೆ ಕಾವ್ಯೊನು ತಾನೇ ಬರೆತೇಂದ್ ಪಣಂದೆ 'ಚಾವಡಿ ರಂಗಭಟ್ಟನಾತ್ಮಜೆ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ' ಬರೆತಳ್ಂದ್ ಪಂಡಿನವು ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಸೋಜಿಗ. ತಾನ್ ಬರೆತೇಂದ್ ಗೊತ್ತಾಂಡ ಕಾವ್ಯೊಗು ಮರ್ಯಾದೆ ತಿಕ್ಕಾಂದ್ ಪನ್ಪಿ ಪೋಡಿಗೆ ಕವಿನ್ ಕಾಡ್‌ದಿಪ್ಪು. ಕಾವ್ಯೊದ ನಾಂದೀ ಭಾಗೊಡು 'ಕನ್ನಡಿತಿಯೊರೆದ ನುಡಿಯೆಂದಿದಂ ಭಾವಿಸದೆ ಕನ್ನಡಿಗನೊರೆದ ನುಡಿಯೆಂದು ಸಂಭಾವಿಪುದು' ಪನ್ಪಿ ಸೂಚನೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಏರೆಗ್ ಅವು ಅರ್ಥ ಆವರೆ ಸಾಧ್ಯ? ಮುದ್ದಣ್ಣೇನೇ ಬರೆತೆ ಪಂಡ್ದ್ ಗೊತ್ತಾತ್‌ಂಡ ಆ ಕಾವ್ಯ ಬೊಲ್ಪುಗು ಬರ್ಪಿನವು ಕಷ್ಟ ಪಂಡ್‌ದ್ ಗುಪ್ತ ನಾಮೊಡು ಅವೆನ್ ಮೈಸೂರುದ ಪ್ರಕಾಶಕೆರೆಗ್ ಕಡಪುಡಿನಿ! ಆಯಿನೆಡ್ದಾವೆರೆನೇ ಅವು ಅಲ್ಪಡ್ದ್ ಬೊಲ್ಪುಗು ಬತ್ತಿನಿ! ಅಯ್ಯೋ ದೇವೆರೇ! ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನೊದ ಕಷ್ಟಕಾರ್ಪಣ್ಯೊನೇ!

ಅದ್ಭುತ ರಾಮಾಯಣ

ಉಂದು ಶಾಕ್ತಪಂಥೊದ ಕತೆ. ಮೂಜಿ ಮೂರ್ತಿಲು ಆದಿಶಕ್ತಿನ ಅಧೀನ ಪಂಡ್ದ್ ಸಾರುನ ಈ ಕತೆಟ್ ಎಲ್ಯ ಎಲ್ಯ ಘಟನೆಲು ಮಾಲೆ ಕಟ್ಟಿಲೆಕ ತೋಜುವ. ಮುದ್ದಣ ಕವಿನ ಸುರುತ ಈ ಗದ್ಯಕಾವ್ಯ ಪರ ತುಳುತ ಪೊರ್ಲುನು ನೆಗತ್ತ್‌ದ್ ಪನ್ಪುಂಡು. ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಋಷಿಕುಲು ಭಾರದ್ವಾಜೆ ಪನ್ಪಿ ಶಿಷ್ಯಗ್ ಶತಕೋಟಿ ರಾಮಾಯೊಣೊಲೆಡ್ ಒಂಜಾಯಿ ರಾಮಕತೆನ್ ಪನ್ಪಿಲೆಕ ಈ ಕಾವ್ಯ ಸುರು ಆಪುಂಡು.

ಉಂದು ಶಾಕ್ತಪುರಾಣೊದ ಆಧಾರೊದ ಕತೆ ಆಯಿನ ಕಾರಣ ಮುಲ್ಪ ರಾಮಡ್ದ್‌ಲಾ ಹೆಚ್ಚ್ ಸೀತೆಗ್ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ ತಿಕ್‌ದ್‌ಂಡ್. ದಶಕಂಠ ರಾವಣನ್ ಕೆರಿನ ರಾಮಗ್ ಸಾವಿರ ಕಂಠೊದ ರಾವಣನೊಟ್ಟು ಯುದ್ಧ ಮಲ್ಪೆರೆ ಕಷ್ಟ ಆಪುಂಡು. ಆತಾನಗ ಸೀತೆ ಅದ್ಭುತ ರೂಪೊನು ತೋಜಾದ್ ಆ ರಕ್ಕಸನ್ ಕೆರ್ಪಿನ ಸಂಗತಿ ಮುಲ್ಪ ಆರಳ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಈ ಕಾವ್ಯೊಗು ಅದ್ಭುತ ರಾಮಾಯಣಾನ್ಪಿ ಪುದರ್.

ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿಲು ಸೀತಾರಾಮೆರೆನ ಕಾರ್ನಿಕೊಲೆನ್ ಭಾರದ್ವಾಜಗ್ ಪಣೆರೆ ಸುರುಮಲ್ತ್‌ದ್ ಭೂಲೋಕೊಡು ಅಕುಲು ಅವತಾರ ಮಲ್ಪೆರೆಗ್ ದಾನೆ ಕಾರಣ ಪಂಡ್ದ್ ಕತೆ ಪನ್ಪೆರ್. ಇಂಚ ಕತೆಕುಲೆನ ಕತೆ ಸುರು ಆಪುಂಡು. ಅಂಬರೀಷ ವರಪ್ರದಾನೊ, ನಾರದ – ಪರ್ವತೆರೆ ಆಗಮನೊ, ಶ್ರೀರಾಮ ಜನ್ಮೋಪಕ್ರಮೊ, ಕೌಶಿಕಾದಿಲೆನ ವೈಕುಂಠ ಗಮನೊ, ಹರಿಮಿತ್ರೋ–ಪಾಖ್ಯಾನೊ, ಹನುಮಂತಗ್ ರಾಮದೇವೆರೆ ನಾಲ್ ಕೈಕುಲೆ ರೂಪದರ್ಶನೊ, ಸಾಂಖ್ಯಯೋಗೊ, ಉಪನಿಷತ್ಕಥನೊ, ಭಕ್ತಿಯೋಗೊ, ಭಗವಂತ – ಹನುಮಂತ ಸಂವಾದೊ, ಹನುಮಂತನ ಸ್ತುತಿ, ರಾಮರಾಜ್ಯೋಪಲಂಬನೊ, ಸೀತಾಭಾಷಣೊ, ರಾವಣ ಸೈನ್ಯ ನಿರ್ಯಾಣೊ, ರಾವಣ ಪುತ್ರ ನಿರ್ಯಾಣೊ, ಸಂಕುಲ ಯುದ್ಧೊ, ಸೈನ್ಯ ವಿಕ್ಷೇಪಣೊ, ರಾಮಸ್ವಪ್ನೊ, ಸಹಸ್ರಕಂಠ ರಾವಣ ವಧೆ, ರಾಮಾಶ್ವಾಸನೊ, ಸೀತಾ ಸಹಸ್ರನಾಮ ಸ್ತೋತ್ರೊ, ಶ್ರೀರಾಮ ವಿಜಯೊ, ಸೀತಾರಾಮೆರೆನ ಅಯೋಧ್ಯಾಗಮನೊ ಇಂಚ ಇರ್ವತ್ತಾಜಿ

ಮೂಲೊದ ಸರ್ಗೊಲೆ ಕಥೆ ಒಂಜೊಂಜಾದ್ ಸುರುಳಿ ಬಿಚ್ಚುಂಡು. ಮುದ್ದಣೆ ಉಂದೆನ್ ಮಾತ ಪದಿನಾಜಿ ಆಶ್ವಾಸೊಡು ದಿಂಜಾದ್ ದೀತೆ. ಕಥೆತ ಪರಪುಗು ತಡೆಯಾಪಿ ಏತೋ ಸಂಗತಿನ್ ಬುಡುದು ಸಂಗ್ರಹ ರೂಪೊಡು ಕತೆ ಪನ್ತೆ. ಒಂಜಿ ರೀತಿಡ್ ಅದ್ಭುತ ರಾಮಾಯಣೊನು ಕನ್ನಡೊಡು ಮೂಡುದು ಬತ್ತಿ ವಚನ ಕಾವ್ಯೊಂದು ಪನೊಲಿ. ಶ್ರೀಮತಿನ ಕತೆ, ಮಂಡೋದರಿನ ಕತೆ, ನಾರದನ ಸಂಗೀತ ವಿದ್ಯೆದ ಕತೆ ಇಂಚ ದಿಂಜ ಕತೆಕುಲು ಸ್ವಾರಸ್ಯಪೂರ್ಣವಾದ್ ಮುಲ್ಪ ಮನಸ್‌ಗ್ ಸುಖ ಕೊರ್ಪ. ಆ ಕತೆಕುಲೆನ ಉಡಲ್‌ಡಿಪ್ಪಿ ಹಾಸ್ಯರಸೊ ಅದ್ಭುತ ರಾಮಾಯಣೊದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ.

ಶ್ರೀಮತಿ ಪನ್ಪಿನಾಲ್ ಅಯೋಧ್ಯೆದ ಅರಸು ಅಂಬರೀಷನ ಮಗಳ್. ಆಳೆಗ್ ಸ್ವಯಂವರ ಮಲ್ಪುನೀಂದ್ ನಿಶ್ಚಯ ಆಪುಂಡು. ಜಿಂಜ ಪೊರ್ಲುಕಂಟ್‌ದ ಈ ಪೊಣ್ಣನ್ ಮದ್ಮೆ ಆವೊಡುಂದು ನಾರದೆ ಬೊಕ್ಕ ಪರ್ವತೆ ಪನ್ಪಿ ಋಷಿಕುಲೆಗ್ ಆಸೆ ಆಪುಂಡು. ಅಕುಲು ಇರುವೆರ್‌ಲಾ ನನೊರಿಯನ್ ಮೋಸ ಮಲ್ಪೊಡೂಂದ್ ಬಯಕ್‌ದ್ ನಾರಾಯಣ ದೇವೆರೆತ್ತಿನಡೆಗ್ ಪೋಪೆರ್. ಬೊಕ್ಕೊರಿಯನ ಮೋನೆ ಮಂಗಲೆಕ್ಕ ತೋಜೊಡುಂದು ನಾರಾಯಣ ದೇವೆರೆಡ ಇರುವೆರ್‌ಲ ವರ ಪಡೆಪೆರ್. ನಾರದೆ ಪಡೆಯಿ ವರತೊ ವಿಷಯ ಪರ್ವತಗ್ ಗೊತ್ತಿಪ್ಪುಜಿ, ಪರ್ವತೆ ಪಡೆಯಿ ವರತೊ ವಿಷಯ ನಾರದಗ್ ಗೊತ್ತಿಪ್ಪುಜಿ. ಇರುವೆರ್‌ಲಾ ಶ್ರೀಮತಿನ ಸ್ವಯಂವರ ಮಂಟಪೊಗು ಬತ್‌ದ್ ಕುಲ್ಲುವೆರ್. ನಾರಾಯಣ ದೇವೆರ್‌ಲ ಶ್ರೀಮತಿನ ಮಿತ್ತ್ ಆಸೆ ದೀದ್ ಆ ಋಷಿಕುಲೆ ನಡುಟು ಬತ್‌ದ್ ಕುಲ್ಲುವೆರ್. ಶ್ರೀಮತಿಗ್ ನಾರದ ಪರ್ವತೆರೆ ಮೋನೆ ಮಂಗಲೆಕ್ಕ ತೋಜುಂಡು. ಆಲ್ ನಾರಾಯಣ ದೇವೆರೆ ಕಂಟೆಲ್‌ಗ್ ಮಾಲೆ ಪಾಡುವೊಳು! ನಾರದ ಪರ್ವತೆರೆಗ್ ಸತ್ಯಸಂಗತಿ ತೆರಿಯುಂಡು. ತಂಕ್ಲೆಗ್ ನಾರಾಯಣ ದೇವೆರ್ ಮೋಸ ಮಲ್ತಿನೀಂದ್ ಅಕ್ಲೆಗ್ ಗರ್ವೊ ಬರ್ಪುಂಡು. 'ದಶರಥಗ್ ಮಗೆಯಾದ್ ಪುಟ್ಟುಲ' ಪಂಡ್ದ್ ಅಕುಲು ನಾರಾಯಣ ದೇವೆರೆಗ್ ಶಾಪ ಕೊರ್ಪೆರ್.

ನಾರದ ಮುನಿಕ್ ತಾನ್ ಮಾಮಲ್ಲ ಸಂಗೀತಗಾರೆ ಪನ್ಪಿ ಅಹಂಕಾರ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಯೆ ಒರ ವೈಕುಂಠೊಗು ಪೋನಗ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿನ ದಾಸಿಲು ಪಿದಯಿ ನೂಕುವೆರ್. ಆತಾನಗನೇ ಅಡೆ ಬತ್ತಿನ ತುಂಬುರು ಪನ್ಪಿ ಋಷಿನ್ ಉಲಯಿ ಬಲ್ಲೆದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಗಾನವಿದ್ಯೆಡ್ ತುಂಬುರೆ ತನನ್‌ಲಾ ಮೀರಿನಾಯೇಂದ್ ನಾರದಗ್ ಮಚ್ಚರ ಆಪುಂಡು. ಪಿಸ್ರ ಏರ್‌ದ್ ನಾರದೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ದೇವಿಗೇ 'ಯೀ ರಕ್ಕಸಿ ಆಲ' ಪಂಡ್ದ್ ಶಾಪ ಕೊರ್ಪೆ. ಅಂಚ ಆಲ್ ಮಂಡೋದರಿಗ್ ಮಗಳಾದ್ ಪುಟ್ಟುವಳ್. ನಾರದೆ ನನಲಾ ಸಂಗೀತ ಸಾಧನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತುಂಬುರನ್ ಸೋಲ್ಪವೊಡೂಂದು ಬಯಕ್‌ದ್ ಉಲೂಕರಾಜಡ ಶಿಷ್ಯತ್ವ ಮಲ್ಪುವೆ. ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ದಿನ ತುಂಬುರನ ಇಲ್ಲಗ್ ಪೋನಗ ಅಲ್ಪ ದಿಂಜ ಜನ ಕೈಕಾರ್ ಪೊಲಿತೊಂದು ಬೂರುದಿಪ್ಪುವೆರ್. 'ನಿಕುಲು ಮಾತಾ ಏರ್' ಪಂಡ್ದ್ ಕೇಣ್‌ನಗ ಅಕುಲು 'ನಾರದೆ ಪನ್ಪಿನಾಯೆ ಯದ್ವಾತದ್ವಾ ಪದ ಪಂಡ್ದ್ ಎಂಕ್ಲೆ ಕೈಕಾರ್ ತುಂಡಾತ್‌ಂಡ್.

ಎಂಕುಲು ರಾಗ-ರಾಗಿಣಿ ನಕುಲು. ಗಾನ ವಿದ್ಯೆ ತೆರಿನ ತುಂಬುರೆ ಪದಪಂಡೆಡ ಮಾತ್ರ ಎಂಕ್ಲೆ ಕೈಕಾರ್ ಸರಿ ಆಪುಂಡು' ಪಂಡ್ದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಇಂಚ ನಾರದನ ಗರ್ವೊ ಜಪ್ಪುಂಡು. ಕೃಷ್ಣಾವತಾರ ಕಾಲೊಡು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ದೇವೆರೇ ಈ ನಾರದಗ್ ಗಾನವಿದ್ಯೆ ಉಪದೇಶ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ನಾರದನ್ ತುಂಬುರಗ್ ಸಮಾನೆ ಪಂಡ್ದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ದೇವೆರ್ ಅಹಂಕಾರ ಇತ್ತಿನಕ್ಲೆ ಮುಟ್ಟ ಸಂಗೀತವಿದ್ಯೆ ಆಂಜುಜಿ ಪಂಡ್ದ್ ನೀತಿದ ಪಾತೆರ ಪನ್ಪೆರ್.

ಮುದ್ದಣನ ಅದ್ಭುತ ರಾಮಾಯಣೊದ ಕೆಲವು ವರ್ಣನೆಲೆನ್ ತೂಕ –

''ಅರೆಬರ್ ಒಂದೆಡೆಯೊಳ್ ಪಳವಾತಂ ನುಡಿಯಂತೆ ಜನ್ನದಾರಮಂ ಪೊಸೆಯುತ್ತಿರ್ಪರ್, ಕೆಲರ್ ಗರವಟದ ಸನ್ನೆಯು ಮನಣೆಗೆಯಲ್ಲಿ ತಿರ್ಪರ್; ಕೆಲರ್ ಸಂದಿಗ್ಧ ವೇದವಾಕ್ಯಂಗಳಂ ವಿಚಾರಿಸುತಿರ್ಪರ್; ವಟುಗಳೊಳರೆಬರ್ ಪೆರತೊಂದೆಡೆಯೊಳ್ ಫಲಸಮಿತ್ಕುಕಂಗಳಂ ಕೊಯ್ಯುತಿರ್ಪರ್; ಅರೆಬರ್ ನಾರುಡೆಯಂ ನೀರೊಳೊಗೆಯುತಿರ್ಪರ್.... ಕೆಲಬರ್ ಹದಿಬದೆಯರ ನೆಗಳ್ತೆಯಂ, ಕೆಲರ್ ಪುಣ್ಯ ಕಥಾವಿಶೇಷಂಗಳಂ ಬೆಸಗೊಳುತಿರ್ಪರ್; ಪೂಗಿಡುಗಳ ಪಾಸೆಗಳ್ಗೆ ನೀರೆರೆಯುತಿರ್ಪರ್ ಕೆಲರ್.''

ಉಂದು ತಮಸಾನದೀತೀರೊದ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮುನಿಕುಲೆನ ಆಶ್ರಮ ವರ್ಣನೆ. ಏತೊಂಜಿ ಸ್ವಭಾವ ಸಹಜವಾದ್ ಈ ವರ್ಣನೆ ಉಂಡು ಪನ್ಪಿನೆನ್ ನಮ ತೂವೊಳಿ. ಅಂಚನೇ ನಾರದ ಪರ್ವತೆರ್ ಮದಿಮೆದ ದೊಂಪೊಡು ತೂಯಿನ ಶ್ರೀಮತಿನ ಪೊರ್ಲುನು ಮುದ್ದಣೆ ಪನ್ಪಿ ರೀತಿ ತೂಲೆ –

''ಪಳಮೆಯಂತೆ ಕರ್ಪಿಡಿದ ಮುಂಗುರುಳುಂ, ಪಾವಿನ ಪೆಡೆಯಂತೆ ಸರಿಗೊಂಡ ಜಡೆಯುಂ, ಚಂದಿರನಂತೆ ಸಂತಸಮಂ ಪುಟ್ಟಿಪ ಮೊಗಮಂ, ಕಾವನ ಸಿಂಗಾಡಿಯಂತೆ ಬಾಗಿರ್ಪ ಪುರ್ಬುಂ, ನೀರ್ವೂವೆಸಳಂತೆ ನೀಲಮಪ್ಪ ಕಣ್ಣುಂ, ಕನ್ನಡಿಯಂತೆ ಪೊಳೆವ ಕೆಕ್ಕೆಯುಂ, ಬೆಳ್ದಿಂಗಳಂತೆ ಪಸರಿಪ ನಗೆಯುಂ.... ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದಳ್ಕಜಮಂ ಪುಟ್ಟಿಪುವು''

ಮುದ್ದಣ ಕವಿನ 'ಅದ್ಭುತ ರಾಮಾಯಣ' ಪಳಗನ್ನಡೊಗು ಬಾಲ ಬೋಧೆದ ಲೆಕ್ಕ ಉಂಡುದು ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಪಳಗನ್ನಡನ್ ತೆರಿಯಂದಿನಕುಲುಲಾ ಈ ಕಾವ್ಯೊನು ಓದುದು ಅರ್ಥಮಲ್ತೊನೊಲಿ. ಎಲ್ಯ ಎಲ್ಯ ವಾಕ್ಯೊದ ಈ ಕಾವ್ಯಶೈಲಿ ಎಂಚಿತ್ತಿನಾಯನ್‌ಲಾ ಆಕರ್ಷಣೆ ಮಲ್ಪುಂಡು. ಸಹಸ್ರಕಂಠ ರಾವಣನೊಟ್ಟುಗು ಯುದ್ಧ ಮಲ್ತೊಂದು ರಾಮೆ ಮತಿತತ್ತ್ ಬೂರುವೆ. ಆತಾನಗ ಪೋಡಿನ ದೇವತೆನಕುಲೆಗ್ ಬೆರ್ಮೆ ದೇವೆರ್ ಧೈರ್ಯ

ಪನ್ಪೆರ್ –

''ದೇವತೆಗಳ್ಗೆ ಮರುಳ್ತನಂ ಸಲ್ಲದು. ರಾಘವಂ ನರನಾಟಕದ
ಲೀಲೆಯೊಳಿನಿತೊಂದು ಬಿನದಮಂ ತೋರಿಪಂ ಲೋಗರ್ಗೆ;
ಮೇಣರೆಗಳಿಗೆಯೊಳೆ ಪೊಸದೇಸಂ ಬರ್ಪುದುಂಟು
ನೋಡಲಪ್ಪುದು''

ಅಂದ್! ಯಕ್ಷಗಾನೊಡು ಪುಲ್ಯೊಕ್ಕೆಲ್‌ದ ಪೊರ್ತುಡು ಪೊಸವೇಸ ಬರ್ಪುನೆನ್ ಮುದ್ದಣೆ ತೂಯಿನಾಯೆ. ಅಂಚಾದ್ ಬೆರ್ಮೆ ದೇವೆರೆ ಬಾಯಿಡ್ ರಾಮ ದೇವೆರೆ ಪೊಸ ವೇಸೊದ ಬಗ್ಗೆ ಪನ್ಪಾದೆ. ಆಂಡ ಅಯಿಡ್ದ್‌ಲಾ ಮಲ್ಲ ಪೊಸ ವೇಸ ಪನ್ಪಿನವು ಮುದ್ದಣೆ ಬರೆಯಿನ ಗದ್ಯ ಕಾವ್ಯ. ಮುದ್ದಣನ ರಾಮಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕನ್ ತೂದು ಬವುಲಾಡಿ ವೆಂಕಟರಮಣ ಹೆಬ್ಬಾರ್ರ್ ''ಈರ್ ಉಂದೆಡ್ದ್ ಗದ್ಯೊನೇ ಬರೆಂಡ ದಾನೆ?'' ಪಂಡ್ದ್ ಕೇಂಡೆರ್‌ಗೆ! ಅಂಚ ಮುದ್ದಣೆ ಗದ್ಯಕಾವ್ಯೊದ ಪೊಸವೇಸನ್ ಕೊಣಬತ್ತೆ. ಅಂಚ ಬತ್ತಿ ಪೊಸವೇಸ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಪುಲ್ಯೊಕ್ಕೆಲೆನ್ ಗಡದ್ದ್ ಗಂಜಾಲ್ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ಪಣೊಲಿ.

ಶ್ರೀರಾಮಾಶ್ವಮೇಧ

ಪದ್ಯ ಬರೆಯೊಂದು ಬತ್‌ದ್ ನಿಧಾನ ಗದ್ಯೊಗು ತೆಲಯಿನ ಕವಿ ಮುದ್ದಣೆ 'ಶ್ರೀ ರಾಮಾಶ್ವಮೇಧ' ಕಾವ್ಯೊಡು ಆಯಿತ ಸಿದ್ಧಿಶಿಖರೊನೇ ಮುಟ್ಟಿಯೆಂದ್ ಪನೊಲಿ. ಅವು ಆಯನ ಪುದರ್‌ನ್ ಸೂರ್ಯೆಚಂದ್ರೆರಿಪ್ಪುನೆಟ್ಟ ಒರಿಪಾವುಂಡು ಪನ್ಪಿನೆಕ್ ವಾ ರೀತಿದ ಸಂಶಯೊಲಾ ಬೋಡಾದಿಜ್ಜಿ. ಈ ಕಥೆತ ಮೂಲ ಪದ್ಮಪುರಾಣೊದ ಪಾತಾಳ ಖಂಡ ಶೇಷ ರಾಮಾಯಣ ಪನ್ಪಿ ಭಾಗ. ಅವು ರಾಮಾಶ್ವಮೇಧೊಡ್ದು ರಡ್ಡರೆ ಪಾಲ್ ಮಲ್ಲೆ ಇಪ್ಪಿ ಗ್ರಂಥ. ಆಂಡ ಮುದ್ದಣೆ ಆ ಮೂಲಕಥೆತ ತಿರ್ಲ್‌ನ್ ಮಾತ್ರ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಪೊಸಕಾವ್ಯೊನು ಮುಡೆಯೆ. ಮುದ್ದಣ–ಮನೋರಮೆನ ಸಂವಾದೊದ ತಂತ್ರೊನು ಕೊಣತ್‌ದ್ ಕತೆನ್ ಸಂಕ್ಷೇಪ ಮಲ್ತೆ. ಏತೋ ಸಂದರ್ಭೊಲು ದುಂಬುಪಿರಲಾ ಆತ. ಅವು ಪೂರಾ ಆಯನ ಕಥೆ ಪನ್ಪಿ ತಂತ್ರೊಡು ಸುಲಭ ಆತ್‌ಂಡ್. ಪೊಸ ರೀತಿದ ಶೈಲಿ ಮುದ್ದಣನ ಪೆರ್ಮೆ. ರಾಮಾಶ್ವಮೇಧದ ಕಥೆ ಸುರು ಆಪಿನವೇ ಪೊಸ ರೀತಿಡ್. ಅಡೆಮುಟ್ಟ ಇತ್ತಿನ ದೇವತಾ ಸ್ತುತಿತ ಕಾವ್ಯಸಂಪ್ರದಾಯೊನು ಬುಡುದು ಆಯೆ ಬರ್ಸ ಕಾಲೊದ ವರ್ಣನೆಡ್ ಕಾವ್ಯಾರಂಭ ಮಲ್ಪುವೆ.

ಓವೋ! ಕಾಲಪುರುಷಂಗೆ ಗುಣಮಣಮಿಲ್ಲಂ ಗಡ ।
ನಿಸ್ತೇಜಂ ಗಡ! ಜಡಂ ಗಡ, ಒಡಲೊಳ್ ಗುಡುಗುಟ್ಟುಂ ಗಡ!

ಇಂಚ ಕಾವ್ಯ ಸುರು ಆಪುಂಡು. ಮರಿಯಾಲೊದ ಬಿಸ್ರಾತಿಕೆನ್ ಪನ್ಪಿ ಪೊರ್ಲು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೇ ಒಂಜಿ ಶಕ್ತಿನ್ ದಿಂಜ್‌ದ್‌ಂಡ್ ಪನ್ದ್ ಪನೊಲಿ. ಪಡ್ಡಾಯಿ ಮೆಯ್ತ ಗಾಳಿ,

ಮುಗಲ್ ಕಬ್ಬಿನ ರೀತಿ, ಧೋ ಪಂಡ್ದ್ ದೊರಿವುನ ಬರ್ಸೊ, ಪಚ್ಚೆದಿಂಜಿ ಕಾಡ್‌ದ ಐಸ್‌ರ ಒಂಜೊಂಜಿಲಾ ವರ್ಣನೆದ ಕಳೊಟು ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಕಟ್ಟುಂಡು. ಇಂಚ ಕಾಡ್ – ನಾಡ್‌ದ ಪೊರ್ಲಕಂಟ್ ದಿಂಜಿನ ಬರ್ಸ ಕಾಲೊಡು ಒಂಜಿ ದಿನ ಮುದ್ದಣ ಕವಿ ಅರಮನೆಡ್ದ್ ಪಿದಾಡ್ದ್ ಇಲ್ಲಗ್ ಬರ್ಪೆ. ಪೇರ್ ಪಂರ್ದ್ ಕೊರಿನ ಬುಡೆತಿ ಮನೋರಮೆನೊಟ್ಟುಗು ಕುಸಾಲ್ ಪಾತೆರಿಯೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ಪುವೆ. ಇಂಚ ಕಂಡನೆ – ಬುಡೆತಿನ ಪಾತೆರಕತೆ ಸುರು ಆದ್ ಕತೆ ಪಣ್ಪುನ ಕಡೆಕ್ ತಿರುಗುಂಡು. ನಾಟಕೊಲೆನ ಸುರುಟು ನಟಿ – ಸೂತ್ರಧಾರೆರ್ ಪಾತೆರ್‌ದ್ ನಾಟಕಾರಂಭ ಮಲ್ಪಿಲೆಕೊ ಈ ಮುದ್ದಣ – ಮನೋರಮೆ ಸಂವಾದ ಉಂಡು. ಈ ಪಾತೆರಕತೆಕ್ ಯಕ್ಷಗಾನೊಡು ಭಾಗವತೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ಪಾತ್ರಧಾರಿನ ನಡುಟು ನಡಪಿನ ಸಂವಾದಲಾ ಪ್ರೇರಣೆ ಕೊರುದಿಪ್ಪೆರೆ ಸಾಧ್ಯತೆ ಉಂಡು.

ಈ ಸಂವಾದೊಡು ಕಾವ್ಯಶೈಲಿದ ಬಗ್ಗೆ ನಡಪಿನ ಚರ್ಚೆ ಭಾರೀ ಮುಖ್ಯವಾಯಿನವು. 'ಪದ್ಯಂ ವದ್ಯಂ ಗದ್ಯಂ ಹೃದ್ಯಂ' ಪಂಡ್ದ್ ಮನೋರಮೆ ಪಣ್ಪುನ ಮೂಲಕ ಇಡೆಮುಟ್ಟ ಬತ್ತಿ ಕಾವ್ಯಶೈಲಿಗ್ ವಿಭಿನ್ನವಾಯಿನ ಗದ್ಯಶೈಲಿಡ್ ಕೃತಿರಚನೆ ಆವೊಡು ಪಣ್ಪಿ ಆಶಯ ಗೊತ್ತಾಪುಂಡು. ಮುದ್ದಣೆ ತಾನಾದೇ ಈ ಗದ್ಯಶೈಲಿದ ವಕ್ತಾರೆ ಆವಂದೆ ಮನೋರಮೆನ ಮುಕಾಂತ್ರ ಪಣ್ಪಾವೆ. ಸಮಾಜ ಇಂಚಿ ಪೊಸ ಪಾಕೊನು ಕೇಣೊಂದುಂಡು ಪಣ್ಪುನೆಕ್ ಉಂದು ಸಂಕೇತೊ.

ಕಥಾವಸ್ತ್‌ದ ಬಗ್ಗೆಲಾ ಈ ಸಂವಾದೊಡು ಚರ್ಚೆ ನಡಪುಂಡು. ಮುದ್ದಣೆ ಕೇಣುವೆ – ''ಆದೊಡಮಾವ ನಲ್ಗತೆಯಂ ಪೇಳ್ವೆಂ? ಏಂ ಭೋಜ ಪ್ರಬಂಧಂ? ವಿಕ್ರಮ ವಿಜಯಂ? ಮಹಾವೀರ ಚರಿತಂ?'' ಆವೆನ್ ಕೇಂಡಿ ಮನೋರಮೆ ಸಂಪ್ರದಾಯೊಗು ಎದ್‌ರ್ ಉಂತಿಲೆಕ್ಕ ಉತ್ತರ ಕೊರ್ಪಲ್. ''ಇಸ್ಸಿ! ಇದರೊಳೆನಗರ್ಕರಿಲ್ಲಂ. ಉಳಿದೊಡಂ ಅಳಿದೊಡಂ ಬಟ್ಟೆದೋರಿಪ ರಸಭರಿತ ಚರಿತಮೈಸೆ''. ಪಂಡಿನ ಕತೆ ಸಮಾಜೊಗು ತಾದಿ ತೋಜಾಪಿಲೆಕ ಇಪ್ಪೊಡೂಂದು ಆಲೆನ ಆಸೆ. ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಸಾರ್ಥಕತೆ ಅವ್ವೇ ಅತ್ತಾ? ಮುದ್ದಣೆ ಆವು ಪಂಡ್‌ದ್ ''ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀ ಮತ್ಸುರಾಸುರೇಂದ್ರನರೇಂದ್ರ ಮುನೀಂದ್ರ ಫಣೀಂದ್ರ ಮಣಿಮಕುಟತಟಘಟಿತ'' ಪಣ್ಪಿ ಸಂಸ್ಕೃತಭೂಯಿಷ್ಠ ಶೈಲಿಡ್ ಸುರು ಮಲ್ಪುವೆ. ಅತಾನಗಲಾ ಮನೋರಮೆ ಆಯನ್ ತಡೆತ್ ಉಂತಾದ್ 'ನೀರಿಳಿಯದ ಗಂಟಲೊಳ್ ಕಡುಬಂ ತರುಕಿದಂತಾಯ್ತು' ಪಂಡ್ದ್ ಪಣ್ಪೊಲು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಡ್ ಕಥೆ ಪಂಡಡ ಆವು ನೀರ್ ಜಪ್ಪಂದಿ ಕಂಟೆಲ್‌ಗ್ ಪುಂಡಿ ನುರಿತಿಲೆಕ್ಕಾವುನ್ಪಿನ ಆಲೆನ ಪಾತೆರ ನಿಜವಾಯಿನ ವಿಮರ್ಶೆನೇ ಸೈ. 'ಕಸ್ತೂರಿ ಗಮೆಸುನ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಡ್ ಪಣ್ಲ' ಪನ್ಪಿ ಆಳೆನ ಒತ್ತಾಯೊಡು ಲೋಕೊದ ಆಸೆ ದಿಂಜಿದುಂಡು.

ಬಂಜಿನಾಲ್ ಸೀತೆನ್ ರಾಮದೇವೆರ್ ಮಡ್ಡೆಲನ ಪಾತೆರ ಕೇಣ್ದ್ ಬುಡ್ಪೆರ್. ಲಕ್ಷ್ಮಣೆ ಸೀತಪ್ಪೆನ್ ಕಾಡ್‌ಗ್ ಬುಡ್ದು ಬರ್ಪೆ. ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಋಷಿಕುಲೆ ಆಶ್ರಮೊಡು ಸೀತೆ ಆಸರೆ ಪಡೆಪೊಲು. ಅಲ್ಪ ಆಲ್ ಅಮುರ್‌ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಜನ್ಮೊ ಕೊರ್ಪೊಲು. ಆಕುಲೆಗ್ ಕುಶಲವೆರ್

ಪಂಡ್ದ್ ಪುದರ್ ದೀಪೆರ್. ರಾಮದೇವೆರೆ ಅಶ್ವಮೇಧೊದ ಕುದುರೆ ಅಡೆಗ್ ಬನ್ನಗ ಕುಶಲವೆರ್ ಅವೆನ್ ಕಟ್ಟ್ ಪಾಡುವೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಕಡೆಕ್ ಯುದ್ಧ ಆಪುಂಡು. ರಾಮದೇವೆರೆಗ್ ಕುಶಲವೆರ್ ತನ್ನ ಜೋಕುಲೂಂದು ತೆರಿವುಂಡು. ಅಕುಲು ಮಾತಾ ಒಂಜಾದ್ ಅಶ್ವಮೇಧ ಪೊರ್ಲುಡೇ ನಡಪುಂಡು.

ಈತೇ ಕತೆನ್ ಪಣ್ಪಿನವು ಮುದ್ದಣನ ಉದ್ದೇಶ ಅತ್ತ್. ರಾಮಾಶ್ವಮೇಧದ ಕತೆ ಮಾತೆರೆಗ್‌ಲಾ ಗೊತ್ತಿತ್ತಿನವು. ಆಂಡ ಮುದ್ದಣನ ಕವಿಪ್ರತಿಭೆಡ್ ಆ ಕತೆತ ಮೆಯ್ಯಿಟ್ ಮೂಡ್ದು ಬತ್ತಿನ ಅನೇಕ ಕಾವ್ಯಾಂಶೊಲು ನಮಕ್ ಪೇರ್ ಪಂರ್ದ್ದ ಲೆಕ್ಕ ಸಂತೋಷ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಮುದ್ದಣೆ ಕತೆ ಪಂಡಿ ಶೈಲಿ, ಅಪ್ಪೆ ನೆಲೊತ ನುಡಿಗಟ್ಟುಲು, ಬುಡ್ಪಾಯಿನ ಶಬ್ದಚಿತ್ರೊಲು, ಟಂಕಿಸಾಯಿನ ಪೊಸ ಶಬ್ದೊಲು, ವರ್ಣನೆದ ಪೊರ್ಲು ಇಂಚ ಮುದ್ದಣಗ್ ಮುದ್ದಣನೇ ಸಾಟಿ. ಆಯನ ನುಡಿಗಟ್ಟುಲು ಏತೋ ಕಡೆ ಮಸ್ತ್ ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತೊ ಆದುಲ್ಲ. 'ಇರುಳ್ ಕಂಡ ಬಾವಿಯೊಳ್ ಪಗಲ್ ಬೀಳ್ವಂತೆ', 'ಉಗುರಿಂ ಚಿವುಡಲ್ತಿಗುವೊಂದು ಕಜ್ಜಕ್ಕೆ ಕೊಡಲಿಯೊಂದು ನೆರವಂಪಾರ್ವರೆ', 'ಸುಗ್ಗಿಯೊಳುಂಡುದಂ ಕಾರೊಳ್ ಕಾರುವ ನಕ್ಕುಂ', 'ಊರೊಳ್ ಮಾರಿಯೆಂದು ಮನೆ ವೋರಿಯಂ ಮಾರು ಕೊಡುವರೇ, ಕಿಚ್ಚನರಿತೊಡಂ ಅರಿಯದೊಡಂ ಕಿಚ್ಚು ಸುಡದೆ, ಪಾಲ್‌ಪುಳಿತುದೆಂದಾವಂ ಪೊಯ್ವರೆ' – ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಸಾಲ್ ಸಾಲ್ ನುಡಿಗಟ್ಟುಲು ನಮ ಊರುದ ಜನಸಾಮಾನ್ಯೆರೆ ನಾಲಯಿಡ್ ನಲಿಪುನ ಪಾತೆರೊಲೇ. ಎಲ್ಯ ಎಲ್ಯ ವಾಕ್ಯೊಲೆನ ಮೂಲಕ ಮುದ್ದಣೆ ಬರೆಯಿನ ಕತೆತ ಪೊರ್ಲುಗು ಈ ನುಡಿಗಟ್ಟುಲು ಪೇರ್‌ಗ್ ಸಕ್ಕರೆ ಬಿರಾಯಿಲೆಕ್ಕ ಸೇರ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಕೆಲವು ಶಬ್ದಚಿತ್ರೊಲು ಕತೆತ ಸನ್ನಿವೇಶೊನು ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಕೊರ್ಪ. ಒಂಜಿ ಉದಾರ್ಮೆ :

''ಗಂಗೆಯ ತಡಿಯೊಳಿರ್ಕೆಲನೊಳಂ ಬಿಸಿಲ ಜಳಕ್ಕೆ ನೀರಡಿಸಿ
ಹರಿಣಗಣಂ ಬಂದು ನಿಂದು ಮುಂಗಾಲಂನೀರೊಳೂರಿ ಪಿಂಗಾಲಂ
ನೆಲದೆ ಪಿಂತಿಟ್ಟು ಮುಸುಡಂ ನೀಡಿ ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿ ನೀರಂ ಕುಡಿದು
ತಣಿದು ಮರಲ್ದುವು''

ಮುಲ್ಪ ನೀರ್ ಪರ್ಪಿನ ಜಿಂಕೆಲೆನ ಚಿತ್ರ ವಿವರವಾದ್ ತೋಜುಂಡು. ಪರಪುನ ತುದೆ, ಉರೆಪುಂಡು, ಬಗ್ಗ್‌ದ್ ಆಯಿಕುಲು ನೀರ್ ಪರ್ಪಿ ರೀತಿ ಒಂಜೊಂಜಿಲಾ ಮನಸ್ಸ್‌ಗ್ ಮುಟ್ಟುಂಡು. ಅಂಚನೇ ಸೀತೆನ್ ಕಾಡ್‌ಗ್ ಕಡಬುಡ್ಪಿ ದಿನೊತ ಕಾಂಡೆನ್ ಮುದ್ದಣೆ ವರ್ಣನೆ ಮಲ್ತಿ ರೀತಿಲಾ ಕವಿಪ್ರತಿಭೆಗ್ ಸಾಕ್ಷಿ ಆದುಂಡು.

''ಆ ವೇಳೆಯೊಳ್ ರಾಮರಾಜ್ಯದೊಳಿಂತನುಚಿತಮಾಇಗ ಅರಂಗೆಟ್ಟು ದೆಂದು ಬೆದರಿ ತಾರೆಗಳ್ ದೆಸೆಗೆಟ್ಟವು; ಚಂದ್ರಮಂ ಕಳೆಗೆಟ್ಟಂ, ದಂಪತಿವಕ್ಕಿ ಕಂಗೆಟ್ಟವು, ಕೋವಳೆ ಬಣ್ಣಂಗೆಟ್ಟಳ್, ಕಮಲಿನಿ ಬಾಯ್ವಿಟ್ಟಳ್, ತುಂಬಿ ಮೊರೆಯಿಟ್ಟುದು

ಇಂತಿದೇನನ್ನೆಯದ ಗಲಭೆ, ಇದರಡಿಯರಿಯಲ್ವೇಳ್ಕುವೆಂದು ಮೆಯ್ದೋರದೆ ತಡೆತಡೆದುಂ ಕುಳಿರ್ಗಾಳಿ ಸುಳಿಯಲ್ತೊಡಂಗೆ, ಪಕ್ಕಿಗಳ್ ಗಜಬಜಿಸೆ, ತಾನೆ ಭಾಸ್ಕರಂ ಬೇಗನುಪ್ಪವಡಿಸಿ ಮೂಡುವೆಟ್ಟಿನ ಕೋಡುಗಲ್ಲನೇರಿ ನಿಟ್ಟಿಸುತಿರ್ದಂ''

ಸೂರ್ಯೋದಯೊದ ವರ್ಣನೆಲು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯೊದು ಸಾವಿರ ಸಂಖ್ಯೆಡುಲ್ಲ. ಆಂಡ ಮುದ್ದಣನ ಸೂರ್ಯೋದಯ ವರ್ಣನೆಗ್ ಅರ್ಥಗಾಂಭೀರ್ಯ ಉಂಡು. ಮಡ್ಡೆಲನ ಪಾತೆರೊ ಕೇಂಡ್‌ದ್ ಸೀತೆನ್ ಕಾಡ್‌ಗ್ ಕೊಣಪೋದು ಬುಡ್ಪಿ ಬಗ್ಗೆ ರಾತ್ರೆಯಿಡೀ ಚರ್ಚೆ ನಡತ್‌ದಿಪ್ಪುಂಡು. ಮಗ್ಯನಕುಲು ಬೋಡ್ಚೆ ಬೊಡ್ಚಿ ಪಂಡ್‌ದಿಪ್ಪುವೆರ್. ಆಂಡಲಾ ರಾಮದೇವೆರೆ ಅಯಿಕ್ ಒಪ್ಪುದಿಪ್ಪುಜೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಆ ಬೊಲ್ಪು ಬೇಜಾರ್‌ದ ಬೊಲ್ಪು ಆದಿಪ್ಪುಂಡು. ರಾಮರಾಜ್ಯೊಡು ಧರ್ಮ ನಾಶ ಆಂಡ್ಂದ್ ಬಾನೊಡು ಬೊಳ್ಳಿಲು ಪೋಡಿದ್ ಪೋಯಾಂದ್, ಚಂದ್ರನ ತೆಲ್ಕೆನೇ ಮಾಜಿಂಡ್ಂದ್, ಪಕ್ಕಿ, ಪೂ, ತುಂಬಿ ಮಾತಲಾ ಬಣ್ಣ ಕೆಟ್ಟಿಯ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪಣ್ಪಿ ವರ್ಣನೆ ಏತೊಂಜಿ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ. ಭೂಮಿದೇವಿನ ಮಗಳ್ ಸೀತೆಗ್ ಅನ್ಯಾಯ ಆನಗ ಇಡೀ ಪ್ರಕೃತಿಯೇ ಬುಲ್ಪಿಲೆಕ್ಕ ತೋಜಾವುನ ಈ ವರ್ಣನೆಗ್ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯೊಡು ಮಲ್ಲ ಸ್ಥಾನ ಉಂಡು. ಶೇಷರಾಮಾಯಣನ್ ಆಧರಿತ್‌ದ್ ಮುದ್ದಣೆ ಈ ಕಾವ್ಯ ಬರೆಯೆಡಲಾ ಏತೋ ಕಡೆ ಕವಿನ ಸ್ವಂತ ಕಲ್ಪನೆಲು ಗರಿನೆಗತ್ತಂದ್ ನಲ್ತ್‌ದ. ಅಯಿಟ್ ಮುಖ್ಯವಾಯಿನವು ಸೀತೆ ಬಂಜಿನಾಲ್ ಆಪಿ ಸಂಗತಿ. ಉಂದು ವಾ ರಾಮಾಯಣೊಲೆಡ್‌ಲಾ ಇಪ್ಪಂದಿ ವಿಚಾರ. ಜೋಕುಲಿಜ್ಜಿಂದ್ ಕೊರಗೊಂದುಪ್ಪುನ ಸೀತೆ, ಆಲೆಗ್ ರಾಮದೇವೆರ್ ಸಮಾಧಾನ ಪಣ್ಪುನಿ, ಆಲ್ ಬಂಜಿನಾಲ್ ಆಪುನಿ, ಆಲೆ ಮನಸ್ಸ್‌ಡ್ ಪುರುಬಾಲೆ ಗೊಬ್ಬುನ ಚಿತ್ರ ಇಂಚ ಈ ವರ್ಣನೆಲು ಭಾರೀ ಪೊರ್ಲುಡು ಮುಲ್ಪ ಮೂಡ್‌ದ್ ಬೈದ್ಂಡ್.

ಒಂಜಿ ದಿನ ಸೀತೆ ಉಪ್ಪರಿಗೆಡ್ ಉಜ್ಜಲ್‌ಡ್ ಮಿತ್ತ್ ಕುಲ್ಲೊಂದಿಪ್ಪುನಗ ಒಂಜಿ ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿ ತನ್ನ ಕಿನ್ನಿನ್ ಸೇಲೆ ಮಲ್ತೊಂದಿಪ್ಪುಂಡು. ಅವೆನ್ ತೂದು ಸೀತೆಗ್ ತಂಕ್ ಆ ಭಾಗ್ಯ ಇಜ್ಯತ್ತಾಂದ್ ಬೇಜಾರ್ ಆಪುಂಡು. ಬೇತೆ ಪೊಂಜೊವುಲು ತನ್‌ಕ್ಲೆ ಜೋಕುಲೆನೊಟ್ಟುಗು ಸುಖೊಟಿಪ್ಪಿ ಚಿತ್ರ ಆಲೆನ ಮನಸ್ಸ್‌ಡ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಆ ಸಂದರ್ಭೊಡು ತನ್ನ ಸಖಿನೊಟ್ಟುಗು ಸೀತೆ ಪನ್ಪಿ ಪಾತೆರೊಡು ಪುರುಬಾಲೆಲೆ ಗೊಬ್ಬುದ ಪೊರ್ಲಕಂಟ್ ಚಿತ್ರ ತೋಜುಂಡು.

''ಕುಲಮಂ ವರ್ಧಿಪ ಕಂದನಂ ಪಡೆದು ತೊರೆದ ಮೊಲೆಯೂಡಿ ತೊಟ್ಟಿಲೊಳಿಟ್ಟು ಪಾಡಿ ತೂಗಿ ಕೂಸು ನಿದ್ದೆವೋಪುದಂ ತಾನುಮರೆಗಳಿಗೆ ಕೆಲದೊಳ್ ಮಂಡಿಸಿ ಬಾಲಲೀಲೆಯಂ ನೆನೆನೆದು ಮತ್ತಂ ಕುವರನೆಳ್ಚತ್ತನಾಗೆ ಪಿಡಿದೆತ್ತಿ ಮುಂಡಾಡಿಯುಂ ಮುದ್ದಿಸಿಯುಂ ತೊದಳ್ನುಡಿಯೊಳ್ ನುಡಿಸಿಯುಂ ಕಿರುನಗೆಯೊಳ್ ನಗಿಸಿಯುಂ ಪೊಸ ಬಿನದ ದಿನಾಡಿಸಿಯುಂ ಮನದ ಬೇಸರಂ ಕಳೆವೊಂದು ಸೈಪೆನ್ನೊಎಂದಿಂಗಾದಪುದೋ! ಅಂತು ಮಲ್ಲದೆಯುಂ, ಅಬ್ಬೆ! ಪಿಡಿ,

ನಡೆದಪೆನೆನುತುಮೆರಳ್ಪೊರಡಿಯಿಡುತೆ ಪೊಂಗಿ ತಾಯನಿಡುದೋಳಂ ತಾಂಗಿ ಮೆಲ್ಲನೊತ್ತಿನೊಳಂಕಮನೇರಿ ನುಣ್ಣಲ್ಲಮಂ ಪಿಡಿದಲುಗಿಸಿ ಈಗಳ್ ನಡೆಗಲ್ತೆನೆನುತೆ ಕೇಳಿಪ ಕಂದನೆಂದಿಂಗೆ ಪುಟ್ಟುವನೋ! ಆಡುಪಾಡುತೆ ನೆವಮಿಲ್ಲದೆ ನಗುತೆ ಪರಿದು ತಾಯ್ತುಂದೆವಿರ್ ಮುಂತಿರೆ ಬೆನ್ನನೆ ಸಾರ್ದಯ್ಯನ ಕಣ್ಗಳಂ ಕಿರುಗಯ್ಗಳಿಂ ಮುಚ್ಚುತ್ತಾನಾರೆಂದು ಕೇಳ್ವ, ಮಾತೆಯ ಮೇಲುದರ ಸೆರಂಗಿನೊಳ್ ತಲೆಯಂ ಬಯ್ತು ಆಂ ಗುಮ್ಮಂ ನುಂಗುವೆನಲ್ಲ ದೊಡೆ ತನಿವಣ್ಣ ನೀಯಿಮೆನಗೆನುತುಂದ ಕಾಡುವ, ಪೆರತೊರ್ಮೆ ತಂದೆಯ ಪಿಂದೆಸೆಯೊಳಡಂಗಿ ತಾನೆಲ್ಲಿರ್ಪೆನೆನುತಟ್ಟಯಂ ಕೇಳ್ವ, ಮತ್ತಮದೊರ್ಮೆ ಕಯ್ಪಿಡಿಯಂ ಲೀಲೆಯಿಂ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ಮಾರ್ಪೊಳೆವ ಮುದ್ದುಮೊಗಮಂ ಪಡಿಗೂಸುಗೆತ್ತು ತನಗೆ ತಂದೀವೂದೆಂದು ಚಲದಿಂ ಮರುಗುವ, ಮಗುಳ್ದೊರ್ಮೆ ತಾಯ್ ಪೊಯ್ದಳೆಂದು ತಾತಂಗೆ ತೋರಿಪ, ತಾತನಬ್ಬರುಸೆ ತಾಯೊಳ್ ದೂರುವ, ನಿರ್ನೀರಂ ಜರುಚುವ, ಜರುಚಾಡಿ ಬಳಲ್ವ, ಬಳಲ್ದು ಮರುಗುವ, ಮರುಗಿ ಪರಿತಂದು ಅಬ್ಬೆಯ ಕಾಲಂ ಬಿಗಿವಿಡಿವ, ಬಿಗಿವಿಡಿದು ಬೆಣ್ಣೆಯ ನೀವುದೆಂದು ಮುಂಜೆರಗಂ ಸೆಳೆವ, ಇಂತು ತನುಮನಮನಪ್ಪುಕೆಯ್ವ ದಿವ್ಯಸುಂದರ ವಿಗ್ರಹಂ ಕುಮಾರನೆನಗಪ್ಪನೆಂದಿಗೋ ಸಖಿ!''

'ರಾಮಾಶ್ವಮೇಧ' ಕಾವ್ಯೊದ ಮಂಗಳಪದ್ಯೊನು ಪಣಂದೆ ಪೋಂಡ ಕವಿನ ಎದೆತಾಸೆನ್ ಮುಚ್ಚಿಲೆಕ್ಕೊನೇ ಸೈ. ''ಲೋಕೊಡು ಮಾತ ಜೀವಿಲೆಡ ಮನುಷ್ಯೆ, ಆತ್ಮ ಪಣ್ಪಿ ವಿವೇಚನಾಶಕ್ತಿ ಇಪ್ಪುನಾಯೆ ಆಯಿನೆಡ್ದಾವರ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವ್ಯಕ್ತಿ ಆದುಲ್ಲೆ. ಆ ಶಕ್ತಿ ಭಾರೀ ನಿರ್ಮಲ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ ಆಯನ ಬಿಸ್ರಾತಿಕೆ ನನಲಾ ರಡ್ಡ್ ಪಾಲ್ ಹೆಚ್ಚಾಪುಂಡು'' ಪಣ್ಪಿ ಅರ್ಥೊದ ಈ ಪದ್ಯ ಇಂಚ ಉಂಡು –

> ಧರೆಯರಿಯೆ ಜೀವರಾಶಿಗೆ
> ಪಿರಿಯಂ ನರನಾದಮಾದನಾತ್ಮಂ ತನ್ನೊಳ್
> ದೊರಕೊಂಡಿರ್ಪಿನ ಮಂತದು
> ಪರಿನಿರ್ಮಲಮಾಗೆ ಪೆರ್ಮೆಯಿರ್ಮೆಯ್ವಡೆಗುಂ ॥

ಮುದ್ದಣನ ರಾಮಾಶ್ವಮೇಧ ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶಕೆರೆನ್ ಕೈ ಬೀಜಿದ್ ಲೆತ್ತಿನಂಚಿ ಕಾವ್ಯಕೃತಿ. ಎಸ್.ವಿ. ರಂಗಣ್ಣೆರ್ ಅವೆನ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ಚಿತ್ರೊಗು ಸುವರ್ಣೊದ ಚೌಕಟ್ಟ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ತೀರ್ಪು ಕೊರುದು ಅಯಿತ ಪೊರ್ಲುನು ಬದಿಕ್ ಪಾಡ್‌ದೆರ್. ರಂ.ಶ್ರೀ. ಮುಗಳಿ, ಎಂ. ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತಕೋಟಿ, ತ.ಸು. ಶಾಮರಾಮ, ಹುರುಳಿ ಭೀಮರಾವ್, ರಾಜಗೋಪಾಲಾಚಾರ್ಯ, ತೆಕ್ಕುಂಜ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ಟ, ಡಾ. ಸಿ. ರಾಮಚಂದ್ರನ್, ಏರ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಆಳ್ವ, ಡಾ. ಪಾದೆಕಲ್ಲು ವಿಷ್ಣುಭಟ್ – ಇಂಚ ಪಾಕ ಜನೊ ವಿಮರ್ಶಕೆರ್, ಸಾಹಿತಿಲು ಮುದ್ದಣನ ಈ ಕಾವ್ಯೊದ ನಿಲೆಬಿಲೆನ್ ತೂಂಕುದು ತೂತೆರ್.

ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಪರಂಪರೆದ ಬಗ್ಗೆ ಪಿರವುದ ಕಾವ್ಯೊದ ಜೀವನಮೌಲ್ಯೊಲೆ ಬಗ್ಗೆ ಪೊಸ ಕಾಲೊದ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾದ್ ಮೂಡಿನ ಈ ಕಾವ್ಯೊ ಒಂಜಿ ರೀತಿಡ್ ಆಧುನಿಕ ಯುಗೊಕು ಆನೆಬಾಕಿಲ್. ಮುದ್ದಣ - ಮನೋರಮೆನ ಸಂವಾದ ತಂತ್ರೊಡು ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಾಹಿತಿನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಬೊಕ್ಕ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ರೀತಿ-ನೀತಿದ ಬಗ್ಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಯಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಲು ಮೂಡುದು ಬರ್ಪ. ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಒಂಜಿ ಸವಾಲ್ - ಜವಾಬುದ ಚೌಕಟ್ಟ್‌ಲಾ ಬಂಗಾರ್‌ದೊ, ಚಿತ್ರೊಲಾ ಬಂಗಾರ್‌ದೊ ಪಂಡ್ದ್ ಪಣೊಲಿ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಈ ರೀತಿದ ಪೊಸ ಧಾಟಿದ ಕಥಾತಂತ್ರಯಿಪ್ಪಿ ಮೌಲಿಕ ಕೃತಿ ಕನ್ನಡ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್, ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕೊಡೇ ಸುರುತ್ತ ಪ್ರಯತ್ನಾಂದ್ ತೋಜುಂಡು. ಈ ಪೆರ್ಮೆದ ಸಾಧನೆ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ನಂದೊಳ್ಗೆಡ್ ಪೇರ್ ನಿಂಗ್‌ದ್ ಪನಿ ಮೂಡುದು ಬಂಗಾರ್ದ ಕುರಲಾಯಿನವು ತುಳು ಜನೊಕುಲೆಗ್ ಅಭಿಮಾನ ಉರ್ಕುನ ಸಂಗತಿ.

ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪದ್ಯೊಲು

ಮುದ್ದಣೆ ಬರೆಯಿನ ಪದಿನೇಳ್ ಸಂಪ್ರದಾಯೊ ಪದ್ಯೊಲು ತಿಕ್‌ದ. ಅವೆನ್ ಮೂಡುಮನೆ ದಿ| ಡಾ. ನಂದಳಿಕೆ ವಾಸುದೇವ ರಾವ್ ಪನ್ಪಿನಾರ್ 1986ಟ್ಟ್ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಈ ಪದ್ಯೊಲೆನ್ ನಂದೊಳಿಗೆದ ಅಕ್ಕಣೆಯಮ್ಮ ಪಣ್ಪುನಾರ್ ಮುದ್ದಣ ಕವಿಟ ಕೇಣೊಂದು ಬರೆಯೊಂದೆರ್ ಪಂಡ್ದ್ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಮದಿಮೆ, ನೂಲಮದ್ಮೆ, ಬಯಕೆ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಸಂಸ್ಕಾರ ಸಂದರ್ಭೊಡು ಈ ಪದ್ಯೊಲೆನ್ ಪೊಂಜೊವುನಕುಲು ದುಂಬು ಪಣೊಂದಿತ್ತೆರ್. ದಾರೆದ ಮಣೆಕ್ ಲೆಪ್ಪುನಿ, ಆರತಿ ಮಲ್ಪುನಿ, ತರಕಾರಿ ಮೂರುನಿ, ಪೇರ್ ಪರಿಯೆರೆ ಕೊರ್ಪುನಿ, ಶೋಭಾನೆ ಪಣ್ಪುನಿ, ಓಕುಳಿ ಮಲ್ಪುನಿ ಇಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಸಂದರ್ಬೊಡು ಈ ಪದ್ಯೊಲೆನ್ ಪಣೊಂದಿತ್ತೆರ್. ರಾಗ - ತಾಳ ಜ್ಞಾನ ಇತ್ತಿ ವಿದ್ವಾಂಸ ಕವಿಕುಲು ಮಾತ್ರ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪದ್ಯೊಲೆನ್ ರಚನೆ ಮಲ್ಪೆರೆ ಸಾಧ್ಯ. ಯಕ್ಷಗಾನ ಪದ್ಯಭಾಗೊಲೆನ್ ಮುಡೆತಿನ ಮುದ್ದಣಗ್ ಉಂದು ಸಲೀಸಾದ್ ಸಾಧ್ಯ ಆಂಡ್. ಆಯೆ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಹೈಸ್ಕೂಲುಡು ಶಿಕ್ಷಕೆ ಆದಿಪ್ಪುನಗ ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಮಸ್ತ್ ಪದ್ಯೊಲೆನ್ ಬರೆಯೆ ಪಂಡ್ದ್ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಪದ್ಯೊಲೆನ ವಸ್ತ್, ನಿರೂಪಣೆ, ಶೈಲಿಡ್ ಆತ್‌ನೇಟ ಇತ್ತಿನ ಪರಂಪರೆನ್ ತೆರಿಯೊಂದು ಮುದ್ದಣೆ ಪದ್ಯ ಬರೆಯೆಡಲಾ, ಆಯನ ಸ್ವಂತಿಕೆ ನೆಗತ್ತ್‌ದ್ ತೋಜುಂಡು ಪಣ್ಪುನವು ವಿಶೇಷ.

ಸಂಪ್ರದಾಯೊದ ಪದ್ಯೊಲು ಮನುಷ್ಯ ಸಂಸ್ಕಾರದ ಸಂದರ್ಭೊಗು ರಚನೆ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡಲಾ, ದೇವೆರೆನೊಟ್ಟುಗು ವ್ಯಕ್ತಿನ್ ಹೋಲಿಕೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪದ ಪಣ್ಪುನವು ಸಾಮಾನ್ಯ. ಅಂಚಾದ್ ತರಕಾರಿ ಮೂರುನಗಲಾ ದೇವೆರೆನವೇ ಧ್ಯಾನ ಬರ್ಪುಂಡು. ಹಸೆಕ್ ಲೆಪ್ಪುನಗಲಾ ದೈವೀಭಕ್ತಿಯೇ ಮೂಡುಂಡು. ಮದ್ಮಾಯೆ - ಮದಿಮಾಳೆನ್ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣೆರೆಗ್, ಸೀತಾರಾಮೆರೆಗ್, ಪಾರ್ವತೀ ಪರಮೇಶ್ವರೆರೆಗ್ ಸಮೀಕರಿಸದ್ ಪದ ಪಣ್ಪುನವು

ಸಂಪ್ರದಾಯ ಗೀತೊಲೆನ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣ. ಮುದ್ದಣೆ ಬರೆಯಿನ ಪದ್ಯೊಲುಲಾ ಇಂಚನೇ ಉಂಡು. ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಕೀರ್ತನೆಲೆನ ಕಡೆಕ್ ಅಂಕಿತ ಇತ್ತಿಲೆಕೊನೇ ಮುಲ್ಪಲಾ ಕವಿನ ಆರಾಧ್ಯದೇವೆರೆ ಉಲ್ಲೇಖ ಬರ್ಪಿನವು ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ವಿಶೇಷ. ಮುದ್ದಣನ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪದ್ಯೊಲೆ ಕಡೆಟ್ ನಂದಳಿಕೆಪುರನಂದಿವಾಹನ, ನಂದಳ್ಕೇಶಾಧಿ ಪನಪ್ರಿಯ, ನಂದಳ್ಕೆ ಪುರದಾದಿ ಮಹಾಲಿಂಗೇಶ, ಶ್ರೀ ನಂದಳ್ಕೇಶ ಪೊರೆ – ಇಂಚಿ ಸಾಲುಲು ತಿಕ್ಕುವ.

ಮುದ್ದಣನ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪದ್ಯೊಲೆನ ನನೊಂಜಿ ವಿಶೇಷ ದಾನೆ ಪಂಡ ಭಕ್ತಿ – ಶೃಂಗಾರರಸೊಲೆನ ಮೇಲ್ಮೆ. 'ಶೋಭಾನೆ ಪದ್ಯೊ' ಒಂಜೆಟ್ ಶೃಂಗಾರನೇ ಮುಖ್ಯ ಆದಿತ್ತ್‌ದ್ ವಾ ದೇವೆರೆನ ಸುದ್ದಿಲಾ ತಿಕ್ಕುಜಿ. ವಿರಹೊಡು ಬುಡೆತಿನ್ ಲೆಪ್ಪುನ ಆ ಪದ್ಯೊನು ಭಾವಗೀತೆಂದೇ ಪಣೊಲಿ. ಮದಿಮೆ ಆಯಿನ ಸುರುತ ರಾತ್ರೆ ಕಂಡನೆ ತನ್ನ ಬುಡೆತಿನೆ 'ಭಾಮಾಮಣಿ ಬಾರೆ' ಪಣ್ದ್ ಲೆಪ್ಪುನ ಆ ಪದ್ಯ ಇಂಚ ಉಂಡು.

ಬಾರೆಯೆ ಭಾಮಾಮಣಿ । ಭಾಗ್ಯದ ಖಣಿ
ಬಾರೆಯೆ ಭಾಮಾಮಣಿ ॥ ಪ ॥

ವಾರಿಜಾನನೆ ಒಲವಿನಿಂದಲಿ
ತೋರೊಮುಖವನು ವಹಿಲದಿಂದಲಿ
ವಾರೆನೋಟದ ಬೆಡಗಿನಿಂದಲಿ
ಹೀರಿ ಬಿಡುತಿಹ ಮಾರನಿಂದಲಿ ॥ ಅ.ಪ.॥

ಕನ್ನಡ ಜಾಣೆ ಕೇಳೆ । ಕರ್ಪೂರ ವೀಳ್ಯ
ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಡಿಸೆ ಬಾಲೆ ॥
ಇನ್ನು ತಡವೇಕಿದಕೆ ಪೂರ್ಣಸಂ
ಪನ್ನೆ ಎನ್ನೊಡಗೂಡುವರೆ ಮನ
ಎನ್ನಲೇ ಅತಿ ಕರಗುತಿದೆ ಮೋ
ಹನ್ನೆ ಮನ್ನಿಸೆ ಸುಗುಣ ಗುಣಯುತೆ ॥

ಈ ಪದ್ಯೊನು ತೂಂಡ ಪೊಸಗನ್ನೊಡದ ಭಾವಗೀತೆಲೆನ ನೆಂಪಾಪುಂಡು. ಮುದ್ದಣನ ಈ ಪದ್ಯನ್ ನವೋದಯ ಕಾವ್ಯೊದ ಸುರುತ ಪ್ರೇಮಗೀತೆ ಪಣ್ದ್ ಪಣೊಲಿ. ಅಂಚಾದ್ ಮುದ್ದಣನ್ ಪೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ 'ಮುಂಗೋಳಿ' ಪಂಡಿನವು ಸರಿಯಾಯಿನ ಬಿರ್ದೇ ಅಂದ್!

ಮರ್ಮಾಯನ ವರ್ಣನೆ ಪದ

ಉಟ್ಟಿಹ ವೇಷ್ಟಿಯ ನೆರಿಯನು ಪೊದ್ದಿಹ
ಪಟ್ಟೆ ಪೀತಾಂಬ್ರವನು
ಪಟ್ಟಣದೊಳಗತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನೆಂದೆನಿಸುವ
ಇಷ್ಟ ಸಲಿಪ ಜಗಜಟ್ಟಿ ಕಾಣಮ್ಮ ॥

ವೀಳ್ಯ ಕೊರ್ಪಿನ ಪದ

ಕೊಳ್ಳೊ ವೀಳ್ಯದ ಹರಿಯೆ । ದಿವಿಜಾಳಿಯ ದೊರೆಯೆ
ಕೊಳ್ಳೊ ವೀಳ್ಯವ ಹರಿಯೆ ॥
ಕೊಳ್ಳೊ ವೀಳ್ಯ ಖಳ ತಲ್ಲಣ ತ್ರೈಜಗ
ವಲ್ಲಭ ಕರುಣದಿ ಫುಲ್ಲನಯನನೆ ॥

ಪೇರ್‌ಕೊರ್ಪಿ ಪದ

ಹಾಲ ತಂದು ಕೊಟ್ಟೆವಮ್ಮ ಬಾಲರಂಗಗೆ
ಲೋಲನಯನ ನೀಲವರ್ಣ ಬಾಲಗೋಪಿ ನಂದನಂಗೆ ॥
ಎಂದು ಬಾರದಿಂದು ಮನೆಗೆ ಬಂದಕುವರಗೆ
ಸುಂದರಾಂಗಿ ಜನರ ನಡುವೆ ನಿಂದ ಧೀರಗೆ ॥
ಗೊಲ್ಲತಿಯ ವಲ್ಲಭನೀ ನಿಲ್ಲು ಮೆಲ್ಲನೆ
ಫುಲ್ಲನಯನ ಹಾಲಸವಿಯೊ ಬಿಲ್ಲ ಮುರಿದನೆ ॥

ಪೊಸ ಶಬ್ದೊಲೆ ಟಂಕಸಾಲೆ

ಮುದ್ದಣನ ಮಾಮಲ್ಲ ಶಕ್ತಿ ಪಂಡ ಪೊಸ ಶಬ್ದೊಲೆನ್ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬಳಸುನ ಶೈಲಿ. ಏತೋ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಬ್ದೊಲೆಗ್ ಆಯೆ ತದ್ಭವೊಲೆನ್ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಲ್ತ್‌ದೆ. ಅಂಚನೇ ಕೆಲವು ಪೊಚ್ಚ ಪೊಸ ಶಬ್ದೊಲೆನ್ ಆಯೆನೇ ಸುರುಕು ಟಂಕಿಸಾದೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪಣೊಲಿ. ಗರವಟ (ಗಾರ್ಹಪತ್ಯ), ಗಾಡಬ (ಗಾರ್ಧಭ), ಪೇರುಕ್ಕೆವ (ಮಹೋತ್ಸವ) – ಇಂಚಿತ್ತಿನ ತದ್ಭವ ಶಬ್ದೊಲೆನೊಟ್ಟುಗು ಮುದ್ದಣನೇ ಸ್ವಯಂ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಲ್ತಿನ ಶಬ್ದೊಲು ಓದುನಾಯನ್ ಮರ್ಲ್ ಕಟ್ಟಾವ. ಉದಾರ್ಮೆಗ್ – ಎಲರುಣಿ (ಉಚ್ಚು), ಗಾಳಿದೇರ್ (ವಿಮಾನ), ಐಗಳ (ಶಿವ), ಬಿಂತಿದೇರ (ದಶರಥ), ಬೇದಬಿಜ್ಜಗ (ಬ್ರಹ್ಮ), ಬಾಸೆವೆಣ್ (ಶಾರದೆ), ಬಿಂಕಣಾಗಿನಿ (ಗಣ), ಅಣುವ (ಹನುಮಂತ) ಇಂಚ ಮಸ್ತ್ ಪೊಸ ಪೊಸ ಶಬ್ದೊಲೆನ್ ಮುದ್ದಣನೇ ಸುರುಕು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಲ್ತ್‌ದೇಂದ್ ಪಣೊಲಿ.

ಮುದ್ದಣ ಕವಿ ಕೇಶಿರಾಜನ ಶಬ್ದಮಣಿ ದರ್ಪಣೊನು ನಿತ್ಯ ಓದೊಂದು ಇತ್ತೆಗೆ.

ಅಂಚಾದ್ ಆಯನ ಕೈಟ್ ಪಳಗನ್ನಡೊದ ವ್ಯಾಕರಣ ನಿಯಮೊಲು ಎಡ್ಡೆ ರೀತಿಡ್ ಬಳಕೆ ಆತ್ಂಡ್. ಅಂಚನೇ ಕಬ್ಬಿಗರ ಕಾವ, ಗದಾಯುದ್ಧ, ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತ, ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಕಾವ್ಯ ಇಂಚ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾವ್ಯೊಲೆನ್ ಆಯೆ ಎಡ್ಡೆ ರೀತಿಡ್ ಓದೊಂದೆ ಪಣ್ಪಿನವು ಗೊತ್ತಾಪುಂಡು. ಕಿಟ್ಟೆಲೆರೆನ ಕನ್ನಡ - ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಿಘಂಟ್‌ನ್‌ಲಾ ಆಯೆ ಆಳವಾದ್ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ತ್‌ದೇಂದ್ ಪಣೊಲಿ. ಆಂಡಲಾ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾವ್ಯ - ಶಾಸ್ತ್ರೊಲೆನ್ ಮೀರ್‌ದ್ ಆಯೆನೇ ಸ್ವತಂತ್ರ ಪ್ರಯೋಗೊ ಮಲ್ತ್‌ದೇಂದ್ ಪಣ್ಪುನವು ಪೊಸ ಸಾದಿಡ್ ನಡತಿ ಆಯನ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಮನಸ್ಸ್‌ಂದ್ ಪಣೊಲಿ.

ತುಳು ಶಬ್ದೊಲು

ಮುದ್ದಣನ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯೊಲೆಡ್ ಮಸ್ತ್ ಕಡೆ ತುಳು ಶಬ್ದೊಲು ತಿಕ್ಕುನವು ತುಳುನಾಡ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಗುಣ. ಅಂಚಾದೇ ಏತೋ ಶಬ್ದೊಲೆಗ್ ಸರಿಯಾಯಿನ ಅರ್ಥ ಪಣರೆ ಕನ್ನಡ ವಿದ್ವಾಂಸೆರೆಗ್ ಆತಿಜ್ಜಿ. ಮೈಸೂರುದ ಕಾವ್ಯಾಲಯದಕುಲು ರಾಮಾಶ್ವಮೇಧೊನು ಅಚ್ಚ್ ಪಾಡ್‌ನಗ ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಶಬ್ದೊಲೆಗ್ ಸರಿಯಾಯಿ ಅರ್ಥ ಪಣ್ಯೆರೆಗಾವಂದೆ ಕೈಕಾರ್ ಬುಡ್ತೆರ್. 'ಕೊಡನ ಮರಿ' ಪಂಡ ಘಟಸರ್ಪಂದ್ ಅರ್ಥ. ಈ 'ಮರಿ' ತುಳು ಭಾಷೆದವು. ಮೈಸೂರುದ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ ಉಂದೆಕ್ ತಿಗೊತ ಕೆಲೆಂಜಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಗಿರೆತೆರ್! ಅಂಚನೇ 'ಅಣಿಗಟ್ಟು' ಪಣ್ಪುನೆಕ್ ದಾನೆ ಅರ್ಥ ಪಣೊಡುಂದೇ ಗೊತ್ತಾತಿಜಿ. ಉಂದು ಭೂತಕೋಲೊದ 'ಅಣಿ' ಪನ್ಪಿನೆತ್ತ ಹಿನ್ನೆಲೆಟ್ ಅಲಂಕಾರ ಮಲ್ತೊಣ್ಪುನೀಂದ್ ಪಣ್ಪುಂಡು. ತುಳುಟು 'ಎತ್ತು' ಪಂಡ ಸೇರ್, ಮುಟ್ಟುಂದು ಅರ್ಥ. ಮುದ್ದಣೆ ಈ ಅರ್ಥೊನು ದೀವೊಂದು. 'ಕತ್ತರಿಗಂಡಿ ಯನೆತ್ತು' ಪಂಡ್ದ್ ಪಣ್ತೆ. ಸುಂಟಿಗೆ ಪಣ್ಪುನೆಕ್ ತುಳುತ ಸುಂಟಾಯೀಂದ್ ಅರ್ಥ. ಸೊರ್ಕುಡು ಕೆಲೆಪುನ ಮುಕ್ಕುರುಪಾಡುನವೇ 'ಮುಕ್ಕುರುಕ್ಕು' ಆದ್ ಮುದ್ದಣನ ಕಾವ್ಯೊಡು ಉಂಡು. ಮನೋರಮೆನ್ ವರ್ಣನೆ ಮಲ್ತೊಂದು ಮುದ್ದಣೆ 'ಓ ಎನ್ನ ಎಚ್ಚ ಮಯ್ಗಣ್ಣ ಪೆಣ್ಣೆ' ಪಂಡ್ದ್ ಅರ್ಥ. ಅಂಚನೇ ಪೊಲಿ, ಸೊಯ, ಎರ್ಮೆ ಪಣ್ಪಿನ ಮಸ್ತ್ ತುಳು ಸಬ್ದೊಲೆನ್ ಮುದ್ದಣೆ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯೊಡು ಗಳಸ್‌ದೆ. ಆಯೆ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಬರೆಯೆಡೆಲಾ ಆಯನ ಮನಸ್ಸ್‌ದುಲಯಿ ತುಳುಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ಪಣಿಯೆರೆ ಸಂಶಯೊ ಇಜ್ಜಿ.

ಮುದ್ದಣೆ 'ಸುವಾಸಿನೀ' ಪಣ್ಪಿ ಪತ್ರಿಕೆಡ್ (1900) 'ಜೋ ಜೋ' ಪಣ್ಪಿ ಲೇಖನೊನು ಬರೆದಿತ್ತೇಂದ್ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. 'ಜೋಗುಳ' ಪಣ್ಪಿ ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದೊಗು ತುಳು ಬಾಸೆದ ಮೂಲನ್ ಸಾಧಿಪಾವುನ ಈ ಲೇಖನ ಶಬ್ದಾರ್ಥ ಜಿಜ್ಞಾಸೆದ ಹಿನ್ನಲೆಟ್ ಮುಖ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆ. ತುಳುತ ಆಣ್ಜೋವು, ಪೊಣ್ಜೋವು ಶಬ್ದೊಲೆಡ ಕಡೆಕ್ ಇಪ್ಪಿನ ಜೋವು ಶಬ್ದ ಬಾಲೆ ಪಣ್ಪಿ ಅರ್ಥ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಕನ್ನಡೊಡು ಗಂಡುಸು, ಹೆಂಗುಸು ಪನ್ಪಿನೆಟ್ ಕಡೆಕ್ 'ಕೂಸು' ಶಬ್ದೊನೇ ಇಪ್ಪುನಿ. ಅಂಚಾದ್ ಈ 'ಜೋ' ಪಣ್ಪುನೆಕ್ ಬಾಲೆ ಪನ್ಪಿ ಅರ್ಥೊನೇ ಆಂಡ್. 'ಜೋಗುಳ ಪದ' ಶಬ್ದೊಗು ತುಳು ಬಾಸೆದ 'ಜೋಕುಳೆ ಪದ'ನೇ ಮೂಲಾಂದ್

ಮುದ್ದಣನ ಸ್ಪಷ್ಟ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಈ ಲೇಖನೊಡು ಉಂಡು. ಇಂಚ ಕನ್ನಡ ಕವಿಯಾದ್ ಮೂಡ್ದು ಬತ್ತಿನ ಕವಿ ಮುದ್ದಣೆ ತುಳುಭಾಷೆದ ಬಗ್ಗೆ ಮಸ್ತ್ ತೆರಿಯೊಂದಿ ಮನುಷ್ಯೇಂದ್ ಪಣೊಲಿ. ತನ್ನ ಊರುದ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಇತ್ತಿ ಯಕ್ಷಗಾನ, ಭೂತಕೋಲ, ಬೋಂಟೆ, ಕಂಬುಳೊ ಉಂದೆನ್ ಮಾತಾ ಆಯೆ ದಿಂಜ ತರ್ತ್‌ಡ್ ವಿವೇಚನೆ ಮಲ್ತಿನೆಡ್ದಾವರನೇ ತುಳು ಭಾಷೆದ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಮಲ್ಪೆರೆ ಸಾಧ್ಯ ಆಂಡ್ಂದ್ ತೋಜುಂಡು.

ಆಯನ ಕಾವ್ಯೊಡು ಏತೋ ತುಳು ಗಾದೆಲೆನ ಕನ್ನಡ ರೂಪಲಾ ತಿಕ್ಕುವ. 'ನರಿಯೂಳಿಡೆ ಸುರಲೋಕಂ ಪಾಳ್ಬೋಕುಮೆ?', 'ಮಂಡೆ ಗಟ್ಟಿಯೆನುತ ಕಲ್ಲಿಗ್ಗೊಡ್ಡಬಹುದೆ', 'ಆಸೆಯನುಳಿಯೆ ಲೇಸಕ್ಕುಂ', 'ಆನೆಯುದರದೊಳಾನೆಯಲ್ಲದೆ ಶ್ವಾನನುದ್ಭವಿಸುವುದೇ?' – ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಮಸ್ತ್ ಗಾದೆಲು ತುಳು ಜನೊಕುಲೆ ನಾಲಯಿಡ್ ನಿತ್ಯೊಲಾ ನಲಿಪುನವು. ಅವೆನ್ ಕನ್ನಡೊಗು ತರ್ಜುಮೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮುದ್ದಣೆ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯೊಲೆಡ್ ಗಳಸ್‌ದೆ. ಅಂಚಾದ್ ಆಯನ ಕವಿಹೃದಯ ಕನ್ನಡೊದ ಬಂಗಾರ ಆಂಡಲಾ ಮೂಲತಃ ತುಳುತ ಪಿಂಗಾರ.

ನಂದಾದೀಪೊದ ಬೊಲ್ಪು ತೆಕ್ಕ್‌ದಿಜಿ!

ನಂದೊಳಿಗೆದ ನಂದಾದೀಪ ಮುದ್ದಣೆ ಮುಪ್ಪತ್ತರಡ್ಡ್ ವರ್ಸೊಡೇ ತೀರ್ದ್ ಪೋಯೆಡಲಾ (ಮರಣ 15.2.1901) ಆಯನ ಕಾವ್ಯೊಲೆನ ಬೊಲ್ಪು ನನಲಾ ತೆಕ್ಕ್‌ದಿಜಿ. ಕನ್ನಡೊದ ನವೋದಯ ಕಾವ್ಯ ಆಯನ ಮೂಲಕ ಸುರುವಾದ್ ಸಾವಿರ ಸಾವಿರ ಸಂಖ್ಯೆಡ್ ಕವಿಕುಲು ಕಾವ್ಯರಚನೆ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಮಾತೆರೆಗ್ಲ ಮುದ್ದಣನ ಮಿತ್ತ್ ಮದಪ್ಪೆರಾವಂದಿ ಮೋಕೆ ಉಂಡು. ನಂದಳಿಕೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣಯ್ಯ ಪಂಡ್ದ್ ಆಯನ್ ಲೆಪ್ಪಂದೆ ಮುದ್ದಣೆ ಪನ್ಪಿ ಕಾವ್ಯ ನಾಮೊಡೇ ಆಯನ್ ಲೆಪ್ಪುನವು ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಇಷ್ಟ ಬಹುವಚನೊಡು ಲೆಪ್ಪಂದೆ ಏಕವಚನೊಡೇ ಲೆಪ್ಪಿನವುಲಾ ಈ ಮೋಕೆದ ಭಾವನೆಗ್ ಸಾಕ್ಷಿ. ನೂದು ವರ್ಸೊ ದುಂಬುದ ಕವಿಯಾಂಡಲಾ ಆಯಗ್ ಪಂಪ-ರನ್ನ-ಲಕ್ಷ್ಮೀಶೆರೆ ಸಾಲ್‌ಡೇ ಮಣೆದೀದ್ ಮಾನಾದಿಗೆ ಮಲ್ಪಿ ಮನಸ್ಸ್ ಜನೊಕುಲೆಗ್. ಆಯನ ಪುದರ್ ಪಂಡೊಂದು ನಂದೊಳ್ಗೆಡ್ ಸ್ಮಾರಕ ಭವನೊ, ಮಿತ್ರಮಂಡಳಿ, ಮುದ್ರಣ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮುದ್ದಣ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ, ಮರ್ದ್‌ದ ಬನೊ, ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟಣೆ, ಯಕ್ಷಗಾನ ಬಯಲಾಟ, ಸಾಧಕೆರೆಗ್ ಸನ್ಮಾನೊ, ಧ್ವನಿಸುರುಳಿ ನಿರ್ಮಾಣೊ ಇಂಚ ಏತೇತೋ ಕಜ್ಜೊಲು ನಡತೊಂದೇ ಉಲ್ಲ. ತುಳುನಾಡ್ದ ಜನೊಕುಲೆ ಮನಸ್ಸ್ ಪನ್ಪಿ ಮನೋರಮೆನ ಒಟ್ಟುಗು ಮುದ್ದಣಗ್ ದಿನನಿತ್ಯೊಲಾ ಸ್ಥಾನ ಉಂಡು. ಆಯೆ ಪೊತ್ತಾಯಿನ ನಂದಾದೀಪೊದ ಬೊಲ್ಪುಡು ತುಳುವೆರ್‌ಲಾ ಕನ್ನಡಿಗೆರ್‌ಲಾ ಮುದ್ದಣ ಮನೋರಮೆಲೆಕ ತೆಲ್ತೊಂದು ನಲ್ತೊಂದು ಕಾವ್ಯ ಸಂವಾದೊ ನಡಪಾವೊಂದೇ ಇಪ್ಪುವೆರ್. ಉಂದೇ ಆ ಮಹಾಕವಿಕ್ ನಮ ಕೊರ್ಪಿ ಕಾನಿಗೆ.

★★★

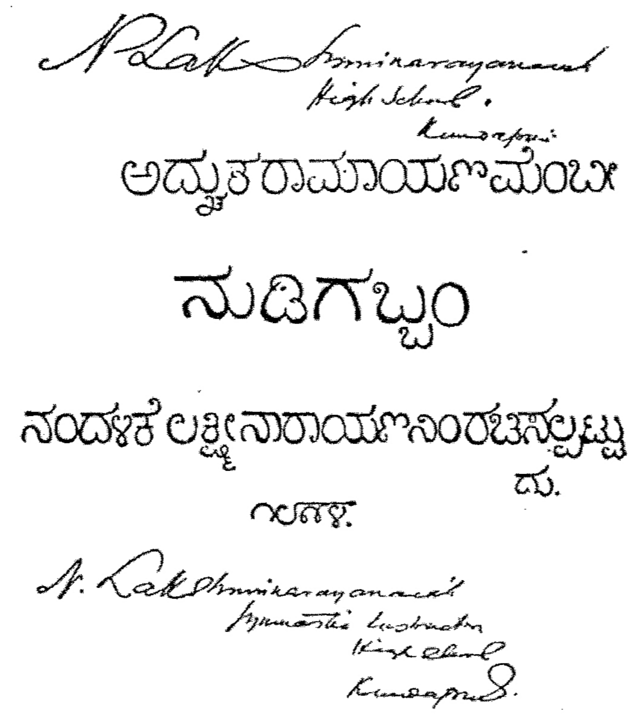

N Lakshminarayanachar
High School.
Kundapur

ಅದ್ಭುತರಾಮಾಯಣಮೆಂಬೀ

ನುಡಿಗಬ್ಬಂ

ನಂದಳಿಕೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣನಿಂ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟುದು.

ಬೆಲೆ:

N. Lakshminarayanachar
Gymnastic Instructor
High School
Kundapur.

ಅದ್ಭುತ ರಾಮಾಯಣದ ಮೇಲ್ಪುಟದಲ್ಲಿದ್ದ ಮುದ್ದಣನ ಸಹಿ ಇದ್ದ ಹಸ್ತಾಕ್ಷರ ಪ್ರತಿ

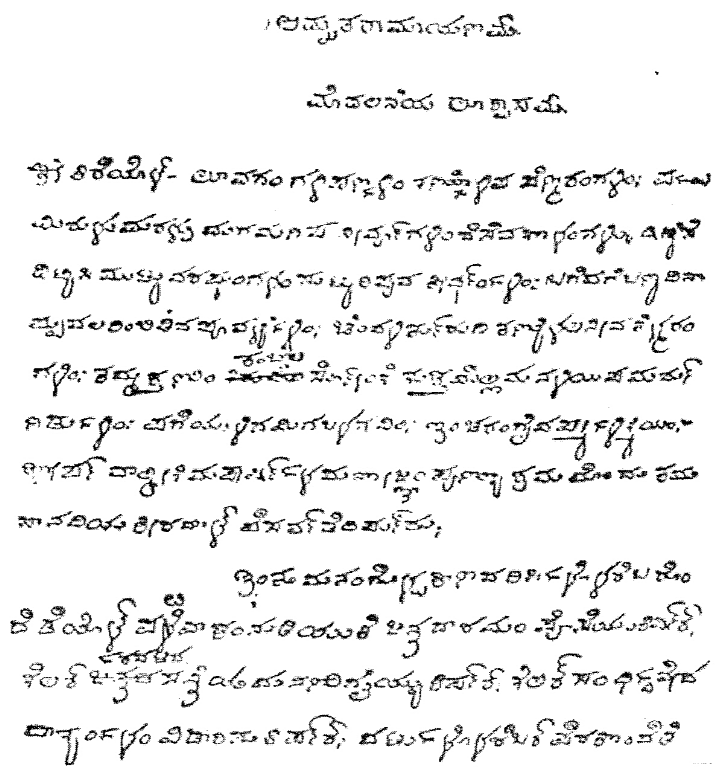
।ಅದ್ಭುತರಾಮಾಯಣಂ

ಮೊದಲನೆಯ ಆಶ್ವಾಸಂ

ಮುದ್ದಣನ ಕೈಬರವು

ಮುದ್ದಣನ ಗುರು ಮಳಲಿ ಸುಬ್ಬರಾವ್

KARNATAKA

Kabya Kalanidhi Series,

NO. 6.

SRI RÁMÁSVAMEDHAM.

BY

MUDDANA KAVI

ಮುದ್ದಣ ಕವಿ ಕೃತವು

ಶ್ರೀ ರಾಮಾಶ್ವಮೇಧಂ.

ಎಸ್. ಜಿ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್

ಕ್ಯುರೇಟರ್ ಗವರ್ನ್ಮೆಂಟ್ ಓರಿಯಂಟಲ್ ಲೈಬ್ರರಿ ಮೈಸೂರ್,

ಮತ್ತು

ಎಂ. ಎ. ರಾಮಾನುಜೈಯಂಗಾರ್

ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಮಾಸ್ಟರ್ ವೆಸ್ಲಿಯನ್ ಮಿಷನ್ ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಮೈಸೂರ್,

ಇವರುಗಳಿಂದ ಶೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟು

ಮೈಸೂರ್.

ಸ್ಟಾರ್ ಪ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿತವಾಯ್ತು.

1901.

ಶ್ರೀ ರಾಮೇಶ್ವಮೇಧಂ ಬೂಕುದ ಸುರುತ ಅಚ್ಚಿದ ಮುಖಪುಟೊ

ಪೀಠಿಕೆ.

ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ವಿರಚಿಸಿದಾಕೆಯ ಹೆಸರು ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ. ಈ ಗ್ರಂಥದ ಕೊನೆಯ ಪದ್ಯದಿಂದ ಈಕೆ ಉಡುಪಿಕ್ಷೇತ್ರದ ಬಾವಲಿಂಗ ಭಟ್ಟನ ಮಗಳೆಂದೂ, "ಕನ್ನಡಿತಿ ಚಂಗಳದೇವಿಯು" ಇವಳ್ಯನುಸಾರ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದಂತೆಯೂ ತಿಳಿಯಬರುತ್ತದೆ. ಒಂದುವೇಳೆ ಈಕೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿತಿಯಾಗಿರಬಹುದು.

ಈಕೆ ಇದೇಗ್ರಂಥದ ಪೀಠಿಕಾಸಂಧಿಯ ೩ ನೆಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಧ್ವ ಕ್ಷರಿವೇಷವನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೬೭೦ ಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿನವಳಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಈಕೆ ಇನ್ನಾವ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದಾಳೆಯೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಈಕೆಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿಯೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ಪಾಂಡಿತ್ಯವಿದ್ದಂತೆ ಈ ಗ್ರಂಥದಿಂದಲೇ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಗ್ರಂಥವು ಪ್ರೌಢವಾಗಿಯೂ, ಮನೋಹರವಾಗಿಯೂ ನೀತಿಬೋಧಕವಾಗಿಯೂ ಇದೆ. ರಾಮನು ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ ಲಂಕೆಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಪುಷ್ಪಕ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಪರಿವಾರದೊಡನೆ ಹೊರಟು, ನಂದಿಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಭರತನನ್ನು ಕಂಡು, ಅವನೊಡನೆ ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಬಂದು, ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತನಾದನೆಂಬುದೇ ಈ ಗ್ರಂಥದ ಕಥಾಸಾರ. ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ವಾತ್ಸ್ಯಾಯನನಿಗೆ ಆದಿಶೇಷನು ಹೇಳಿದಂತೆ ತೃತೀಯಸಂಧಿಯ ಸೂಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ.

ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ದೊರೆತಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಜನವಿರಚಿತವಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇ ಬಹಳ ಪ್ರೌಢವಾದುದು.

ಇದರ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟುದಕ್ಕಾಗಿ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿರುವ ವೇ|| ರಾ|| ಕಾಂಬಳೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣಪ್ಪನವರಿಗೆ ಬಹಳ ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿರುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ರಾಮಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಂ ಬೂಕುದ ಸುರುತ ಮುದ್ರಣೊದ ಪೀಠಿಕೆ

ಶ್ರೀರಾಮಾಶ್ವಮೇಧಂ

ಕವಿಚರಿತೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಂಥವಿಮರ್ಶೆ.

[1]ಈ ಗ್ರಂಥಕರ್ತನಿಗೆ ಮುದ್ದಣನೆಂದು ಹೆಸರು. ಈತನು "ಅರಮನೆಯಿಂ ಪ್ರೇಮಮಟ್ಟು" ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಆವುದೋ ರಾಜಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲನಾದ ಕವಿಯಾಗಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ; ಆವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಆವ ರಾಜಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇದ್ದನೋ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈತನಿಗೆ "ಕಬ್ಬಿಗರ ಬಲ್ಲಹಂ" ಎಂಬ ಬಿರುದಿದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಈತನು ಉತ್ತರರಾಮಾಯಣಕಥಾರೂಪವಾದ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯಾದ ಮನೋರಮೆಗೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಇದರ ಪೀಠಿಕಾಪ್ರಕರಣದಿಂದ ತಿಳಿಯಬರುತ್ತದೆ.

---

1. ಈ ಗ್ರಂಥದ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ನಮಗೆ ಕಳುಹಿಕೊಟ್ಟ ಮ॥ ರಾ॥ ನಂದಳಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಣಪ್ಪನವರೇ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನೂ, ಅದ್ಭುತರಾಮಾಯಣವನ್ನೂ, ಶ್ರೀರಾಮಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವನ್ನೂ, ಬೇರೆಬೇರೆ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಬರೆದರೆಂದಾಗಿ ಕೆಲವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿಜವೋ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಯದ್ಯಪಿ, ಈ ಮೂರ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ಇವರೇ ನಮಗೆ ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಆದರೆ ಎರಡುಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಪಾತಗಳೂ, ಅಪೂರ್ವವಾದ ಪದಪ್ರಯೋಗಗಳೂ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಆ ಪಾಠಭಾಗಗಳನ್ನು ಸರಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ನಿಮಿತ್ತ ಆ ಗ್ರಂಥಗಳ ಮಾತೃಕೆಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದಾಗಿ ಬರೆದೆವು. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಾಗಿ ಅವರು ಆ ಮಾತೃಕೆಗಳನ್ನು ಆ ಆ ಜನಗಳಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದಾಗಿಯೂ, ತಾವು ಮಾತೃಕೆಗಳನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಪ್ರತಿಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಿದುದಾಗಿಯೂ, ಆ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ಪದಗಳಿಗೂ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಗೂ ತಮಗೂ ಅರ್ಥ ತಿಳಿಯದುದಾಗಿಯೂ, ಬರೆದು ಇದ್ದಾರೆ. ಈ ಲೇಖನಗಳಿಂದ ಅವರೇ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು ಹೊರಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದಪ್ರಯುಕ್ತ ಇದರ ಕೂಲಂಕಷವಾದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಣಪ್ಪನವರ ಮಿತ್ರಮಂಡಲಿಗೆ ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ರಾಮಾಶ್ವಮೇಧಂ ಕೃತಿತ ಸುರುತ ಮುದ್ರಣೊದ ಒಂಜಿ ಪುಟ

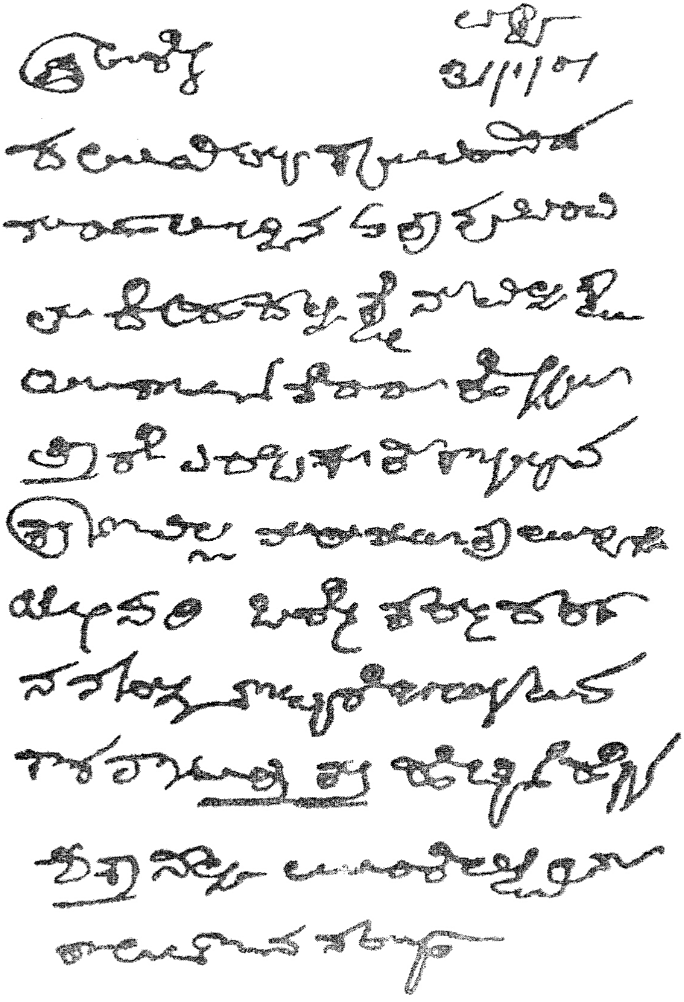

ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಣಪ್ಪನವರು ಮ। ಬೆನಗಲ್ ರಾಮರಾಯರಿಗೆ ಬರೆದ ಕಾಗದ.

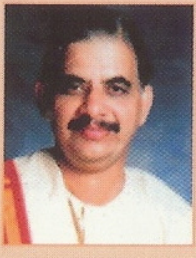

... ಒವ್ವಾಂಡಲಾ ಒಂಜಿ ಮರ್ಗಿಲ್ಡ್ ತುಳುಬಾಸೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ತುಳು ಸಂಪೊತ್ತುದ ಬುಳೆಚಿಲ್‌ಗಾದ್ ಅಕುಲೆ ಸೇವೆ ಸಂದ್‌ದಿತ್ತ್‌ಂಡ ಅಂಚಿನ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮೆರೆನ ಬದ್ಕ್, ಸಾಧನೆಲೆನ್ ನೆಂಪುಡು ಒರಿತೊನುನವು ನಮ್ಮ ಧರ್ಮೊ.

... ಪೊಸಗನ್ನಡದ ಪುಲ್ಯಕಾಂಡೆದ ಕಿಲೆಪುದ ಕೋರಿ ಪಂಡ್ದ್ ಸಾಹಿತಿಲು, ವಿಮರ್ಶಕೆರ್ ತುಳುವ ಮುದ್ದಣನ್ ಪುಗರ್‌ದೆರ್. ಮುದ್ದಣೆ ಪನ್ಪಿ ಕಾವ್ಯನಾಮದ ನಂದಳಿಕೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿನಾರಾಯಣೆ ಅಚ್ಚ ತುಳುವೆ. ಈ ಮಹಾಕವಿ ತನ್ನ ಜೀವಿತಾವಧಿಡ್ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್‌ಗಾದ್ ಬೆಂದಿನ ಬೇಲೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕೊಡೆ ದಾಖಲೆ. 'ರಾಮಾಶ್ವಮೇಧಂ', 'ಕುಮಾರವಿಜಯ', 'ಶ್ರೀರಾಮಾಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ', 'ಅದ್ಭುತ ರಾಮಾಯಣ', 'ರತ್ನಾವತಿ ಕಲ್ಯಾಣ' ಇಂಚ ಕೆಲವು ಬೂಕುಲೆನ್ ಬರೆದ್ ಸಾರಸ್ವತ ಲೋಕೊಗ್ ಕೊರ್ತಿನ ಮುದ್ದಣೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಲಟ್ ಒಂಜಿ ಪೊಸ ಬುಲೆ ಬುಲೆಯಿನಾಯೆ. ಈ ಕವಿ ತುಳುತ ಬಗ್ಗೆಲ ದಿಂಜ ಅಭಿಮಾನ ಇತ್ತಿನಾಯೆ. ಅಯೆನ ಪ್ರತಿ ಗ್ರಂಥೊಡ್ಲ ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ನಿರೆಲ್ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡ್.

... ಇಂಚಿನ ಮಹಾಕವಿ ತುಳುವೆ ಮುದ್ದಣನ ಬಗೆಟ್ ನಂದಳಿಕೆ ಬಾಲಚಂದ್ರರಾವ್ ಈ ಬೂಕುನ್ ಬರೆತೆರ್. ನಂದಳಿಕೆಡ್ ಮುದ್ದಣನ ಬಗೆಟ್ ಮಲ್ಲ ಒಂಜಿ ಲೇಸ್ ನಡಪಾಯಿನ ಕೀರ್ತಿ ಪಡೆಯಿನಾರ್ ಬಾಲಚಂದ್ರ ರಾವ್. ಕರ್ಣಾಟಕ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ದ ಅಧಿಕಾರಿಯಾದ್ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಕಲಟೊಂಜಿ ಬೆನ್ಪುನ ನರಮಾನಿಯಾದ್ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನಾರ್. ಅಮೇರಿಕದ ಬಾಲ್ಟಿಮೋರ್ ಪನ್ಪಿನಲ್ಪ 2006ಡ್ ನಡತ್ತಿನ ಅಕ್ಕ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವ ಸಮ್ಮೇಳನೊಡ್ ಮುದ್ದಣನ ಗ್ರಂಥೊಲೆನ್ ಬೊಲ್ಪುಗ್ ಕನತ್‌ದ್ ಮುದ್ದಣನ ಕೀರ್ತಿನ್ ಲೋಕೊಡೊರ್ಮೆ ಪಸರುಲೆಕ ಮಲ್ತಿನಾರ್. ಮುದ್ದಣನ ಬಗೆಟ್ ದಿಂಜ ಪುಸ್ತಕೊಲು ಕನ್ನಡಡ್ ಬತ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್ ಅಂಡ ವುಂದು ಆಯೆನ ಬಗೆಟ್ ಬತ್ತಿನ ತುಳುತ ಸುರುತ ಗ್ರಂಥ.

ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್

(ಗುರ್ಕಾರ್ರೆ ಪಾತೆರೊದ ತಿರ್ಲ್)